

Septiņi Dr. Mārtiņa Lutera *Invocavit* sprediķi

Pirmais sprediķis, *Invocavit* svētdienā

Mēs visi tiksim aizsaukti nāvē un nevarēsim mirt cits par citu, bet ikvienam pašam vajadzēs būt apbruņotam un pašam par sevi cīnīties ar velnu un nāvi. Mēs gan varam kliegt cits citam ausī, varam cits citu mierināt un mudināt uz pacietību, uz cīņu un kauju, taču nevaram cīnīties otra vietā. Te katram pašam jāredz savas iespējas un pašam jāiet cīņā ar šiem ienaidniekiem – velnu un nāvi. Tur es nebūšu kopā ar tevi, nedz tu ar mani. Tādēļ ikvienam pašam labi jāzina galvenās lietas, kuras svarīgas kristīgam cilvēkam, lai ar šo lietu palīdzību viņš varētu doties nopietnajā cīņā labi apbruņots. Tās ir lietas, kuras jūs, mīļie, jau bieži esat no manis dzirdējuši.

Pirmkārt, mums jāzina, ka mēs visi esam dusmības bērni un, ka visi mūsu darbi, domas un nodomi ir grēcīgi un nav nekā vērti Dieva priekšā, tā, ka, lai arī cik jauki un skaisti tas viss izskatītos, mēs ar šīm savām lietām nedrīkstam nākt Dieva priekšā. Te mums vajadzīgi skaidri un gaiši vārdi no Rakstiem, kuros varam pamatoties un kuri mums parāda, ka tā tas ir. Lai gan šādu vārdu ir daudz, un tie atrodami dažādās Rakstu vietās, es negribu apbērt jūs ar pārāk daudziem izteikumiem, bet rādīšu tikai šo vienu īso Sv. Pāvila izteikumu, kuru viņš raksta un saka efeziešiem: „Pēc savas dabas esam Dieva dusmības bērni kā visi pārējie.” Šie vārdi jums labi jāzina.

Otrkārt, mums jāzina arī, ka Dievs no Savas tīrās žēlastības un labestības ir sūtījis pasaulē Savu vienpiedzimušo Dēlu. Mums Viņam jātic un uz Viņu jāpaļaujas šādā veidā: kas Viņam tic, tas būs brīvs no grēkiem un kļūs par Dieva bērnu – kā Jānis saka sava evaņģēlija sākumā: „Bet, cik Viņu uzņēma, tiem Viņš deva varu kļūt par Dieva bērniem, tiem, kas tic Viņa Vārdam.” Šī vieta Bībelē mums visiem labi jāzina un jāapbruņojas ar skaidriem Rakstu vārdiem, norādot velnam uz tiem; jo, ja tev šajā cīņā nebūs skaidra un saprotama Dieva vārda, tad nevarēsi pastāvēt. Īpaši jāievēro šie Kristus vārdi Jāņa evaņģēlijā: „Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlēja, ka Viņš devis Savu vienpiedzimušo Dēlu, lai neviens, kas Viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību. Jo Dievs Savu Dēlu nav sūtījis pasaulē, lai Tas pasauli tiesātu, bet, lai pasaule caur Viņu tiktu glābta. Kas tic Viņam, netiek tiesāts, bet, kas netic, ir jau spriedumu dabūjis, tāpēc, ka nav ticējis Dieva vienpiedzimušā Dēla Vārdam.” (Jņ. 3:16). Tāpat jāievēro arī Jāņa Kristītāja vārdi: „Tēvs mīl Dēlu un visu ir nodevis Viņa rokā. Kas tic Dēlam, tam ir mūžīgā dzīvība. Bet, kas Dēlam neklausa, tas dzīvības neredzēs, bet Dieva dusmība paliek uz viņa.” (Jņ. 3:35).

Šajās divās lietās es nejūtu nekādu trūkumu, nedz kļūdas – tās jūsu vidū ir skaidri un tīri sludinātas; man būtu no sirds žēl, ja notiktu citādi, ne tā, kā ir pareizi. Jā, es labi redzu un uzdrīkstos sacīt, ka jūs šajās lietās esat izglītotāki par mani – ne tikai viens, divi, trīs, četri,

¹ Teikti 1522. gadā, sākot ar *Invocavit* svētdienu (1. Gavēņa laika svētdienā) līdz nākamajai svētdienai, kad bija atgriezies Vitenbergā no savas Patmas (nāves briesmu dēļ Lutera bija spiests slēpties Vartburgas pilī).

bet pat desmit, divdesmit un vairāk ir to, kuri ir patiesi apgaismoti šajās divās galvenajās lietās. Un es nebūtu domājis, ka tik īsā laikā, varbūt pat viena gada laikā, sasniegsit tādus augstumus.

Treškārt, mums vajadzīga arī mīlestība, lai mēs mīlestībā darītu cits citam tā, kā Dievs mums ir darījis caur ticību, bez kuras mīlestība nav nekas, – kā Sv. Pāvils korintiešiem saka: „Ja es runātu ar cilvēku un eņģeļu mēlēm un man nebūtu mīlestības, tad es būtu skanošs varš un šķindošs zvārgulis. Un, ja es pravietotu un zinātu visus noslēpumus un atziņas dziļumus, un, ja man būtu pilnīga ticība, ka varētu kalnus pārceļt, bet nebūtu mīlestības, tad es neesmu nekas. Un, ja es visu savu mantu izdalītu nabagiem un nodotu savu miesu, lai mani sadedzina, bet man nebūtu mīlestības, tad tas man nelīdz nenieka.” Te, mīļie draugi, šajā lietā ir gana daudz pietrūcis. Es ne pie viena nejūtu nekādu mīlestību un gluži labi pamanu, ka esat bijuši nepateicīgi Dievam par tādiem īstiem dārgumiem un dāvanām, kuras Viņš jums pēdējos gados ir sūtījis un dāvājis gluži par velti.

Tādēļ mums jāraugās, lai Vitenberga nekļūtu par Kapernaumu. Es redzu un pamanu, ka jūs zināt runāt par mācību, kas jums ir sludināta, par ticību un mīlestību. Un tas nav brīnums, lai cik daudz jūs par to spētu runāt: es gan varētu arī ēzelim iemācīt dziedāt; vai gan jūs nespētu iemācīties tik daudz, lai varētu atkārtot mācību un izrunāt vārdus? Bet mīļie draugi, Dieva Valstība nav ietverta runās vai vārdos, bet spēkā un darbos. Dievs grib, lai Viņam būtu ne tikai klausītāji un atkārtotāji, bet sekotāji un darītāji, kuri pasargā Viņa vārdu un vingrinās ticībā, kas savu spēku parāda mīlestībā; jo ticība bez mīlestības nav nekā vērtā – tā jau tad arī nav ticība, bet tikai ticības šķietamība, gluži kā seja, kas redzama spogulī, nav īstā seja, bet tikai attēls, sejas šķietamība.

Ceturtkārt, mums vajadzīga arī pacietība, jo tas, kuram ir ticība, kurš uzticas Dievam, pierāda mīlestību pret tuvāko un ik dienu vingrinās tajā, nevar palikt bez vajāšanām. Velnš neguļ un nepaliek mierā, bet sagādā cilvēkam gana daudz raižu. Taču vajāšanas atnes pacietību. Ja es netiktu vajāts, nedz kārdināts, tad par pacietību zinātu teikt gaužām maz. Savukārt pacietība atnes cerību, kura brīvi paļaujas un paceļas pie Dieva. Cerība nepamet kaunā, un tā, caur daudziem kārdinājumiem un vajāšanām ticība arvien vairāk un vairāk pieaug, dienu no dienas kļūdamā arvien stiprāka. Šāda sirds, kurā ticība pieņemas spēkā un kura apveltīta ar šādiem tīkumiem, nevar palikt mierā un atturēties no darbiem – tā, savukārt, izlej savu mīlestību un dara labu tuvākajam, gluži kā pati ir saņēmusi un pieredzējusi visu labo no Dieva.

Te, mīļie draugi, mums neklājas darīt katram to, ko atļauj viņa tiesības; ir jāatsakās no savām tiesībām un jādara tas, kas nāk par labu un ir derīgs brālim – tā, kā ir darījis svētais Pāvils, kas raksta korintiešiem šādus vārdus: „Viss man ir atļauts, bet ne viss man der.”

(1. Kor. 6:12). Un tālāk, 9. nodaļā viņš saka: „Jo, nebūdam atkarīgs ne no viena, es brīvprātīgi paliku visiem par kalpu, lai pēc iespējas daudzus mantotu. Jūdiem esmu tapis kā jūds, lai mantotu jūdus; tiem, kas zem bauslības, esmu tapis kā tāds, kas stāv zem bauslības, pats nebūdam zem bauslības, lai mantotu tos, kas stāv zem bauslības. Tiem, kas bez bauslības, esmu tapis kā tāds, kas bez bauslības, kaut patiesībā nebūdam bez Dieva bauslības, bet stāvēdam Kristus bauslībā, lai mantotu tos, kas bez bauslības. Vājajiem esmu

tapis kā vājš, lai mantotu vājos; visiem esmu tapis viss, lai katrā gadījumā kādus izglābtu. Bet to visu es daru evaņģēlija dēļ, lai man būtu daļa pie tā.” (1. Kor. 9:19-23).

Šajos Pāvila vārdos ir norādīts, kā mums, kas no Dieva esam saņēmuši ticību, jāizturas pret ikvienu cilvēku, proti, mums jāpiemērojas mūsu tuvākā vājumam, jo ne visi esam vienlīdz stipri ticībā – man ir stiprāka ticība, nekā dažiem no jums. Dažiem jūsu vidū ir stiprāka ticība nekā man, tā, ka neesam visi vienādi. Kam šodien ir stipra ticība, rīt tā var kļūt vāja, un otrādi – kuram šodien ticība ir vāja, rīt tā var kļūt stipra. Tādēļ mums jāraugās ne tikai uz mums pašiem un mūsu ticību vai spējām, bet jāraugās uz mūsu tuvāko, lai mēs ievērotu viņu un neaizskartu viņu, izmantodami savu brīvību. To varu attēlot vienkāršā līdzībā: ja kāds, būdams vienatnē, nēsā līdzi zobenu, viņš var to turēt kailu vai neturēt kailu, var to turēt vai neturēt izstieptā rokā – tam nav lielas nozīmes. Bet tad, ja cilvēks ir mājās, kopā ar bērniem, viņam pat ar nazi jārikojas pavisam citādi, lai neviens netiktu savainots. Arī mums katram ar savu brīvību jārikojas tā, lai nevienam mēs un mūsu brīvība nekļūtu par apgrēcību. Mums arī neklājas aizmirst, kā Dievs ilgu laiku ir panesis un pacietis visu mūsu vājumu, jā, mūsu neticību. Tāpat arī mums jābūt pacietīgiem pret mūsu tuvāko, kaut arī viņš vēl tik drīz nespēj mums sekot, kaut arī viņš reizēm vēl pakļūp vai kļūdās. Klausies, kā Dievs praviešu grāmatās daudzviet saka, ka Viņš Savu tautu nes gluži kā māte bērnu; Viņš to baro kā zīdītāja jaundzimušo. Kā māte izturas pret bērnu, kā viņa to baro? Sākumā viņa dod bērnam pienu, vēlāk putru, tad olas un citu mīkstu barību, līdz pamazām bērns pierod pie cietākas barības un turpmāk jau var ēst sieru un maizi. Ja māte gribētu bērnam vispirms dot ēst sieru un maizi, ceptu un vārītu gaļu un dzert vīnu – kas tad no tā visa iznāktu?

Tāpat arī mums jāizturas pret mūsu vājajiem brāļiem – jābūt pacietīgiem pret viņiem un kādu laiku jāpanes viņu vājā ticība, jā, sākumā jādod viņiem piens un mīksta barība, kādu paši esam saņēmuši, līdz arī viņi kļūs stipri. Mums nav jāizturas pret viņiem cietsirdīgi, bet draudzīgi, lēnprātīgi tos mācot un pamācot, lai mēs ne tikai paši nonāktu Debesīs. Tev jācenšas, lai tev līdzī tur nonāktu arī tavs brālis. Ja arī tagad šādi brāļi mūsu ienaidnieki, un viņu ticība nav pilnīga, tomēr tie kļūs par mūsu draugiem un atteiksies no savas neticības. Ja visas mātes mestu projām savus netīros, kraupainos, aptraipītos bērnus – kā tu domā, kur tad mēs nonāktu? Mīļais brāli, tu pats gana ilgi esi barots ar krūti. Necenties priekšlaikus nošķirt no krūts arī savu brāli, bet ļauj, lai viņš zīž tikpat ilgi, cik tu esi zīdis!

To visu saku tādēļ, ka redzu: jūs šajā lietā esat kļūdījušies; daļa no jums ir rupjā veidā apgrēkojušies. Es nebūtu ļāvis, lai viss nonāk tik tālu, ja būtu bijis šeit. Lieta pati par sevi gan ir laba, taču steiga pārāk liela. Pretinieku pusē vēl ir brāļi un māsas, kuri piederīgi mums – tiem vēl jātiek mums piepulcinātiem. Ticībai jābūt stingrai un pastāvīgai, savukārt mīlestībai jāprot piekāpties, kā to redzam, kad tiek ievērotas mūsu tuvākā vajadzības.

To varam aplūkot līdzībā. Saulei piemīt divas lietas – spožums jeb starojums un karstums. Neviens ķēniņš nav tik varens un spēcīgs, ka spētu liekt vai vadīt saules starus un spožumu – tie nav lokāmi, bet arvien paliek tur, kur tie ir. Savukārt karstums pielāgojas, taču tas arvien ir visapkārt saulei. Tā ticībai vienmēr tieši un nelokāmi jāpaliek mūsu sirdīs, tā, lai ticība nekad neatkāptos un nešaubītos. Savukārt mīlestība piekāpjas un ļauj sevi vadīt tā, lai mūsu tuvākais spētu to aptvert un sekot. Daži spēj ātri skriet, citi iet, bet vēl citi tik tikko spēj rāpot. Tādēļ

mums jāuzlūko nevis mūsu spējas, bet gan mūsu tuvākā vājums un nepilnība, lai tas, kurš ir vājš ticībā, gribēdams sekot stiprajam, nekristu velna nagos.

Tādēļ, mīļie draugi, sekojiet man – es šo lietu nekad neesmu tā sabojājis. Es arī biju pirmais, kuru Dievs veda šajā cīņās laukā. No Dieva nevaru aizbēgt, bet palikšu šeit, cik ilgi manam Kungam Dievam labpatiks. Es arī biju tas, kuram Dievs pirmajam atklāja, kā sludināt un sacīt jums šo Viņa vārdu. Es arī esmu pārliecināts, ka jūs esat saņēmuši tīro, skaidro Dieva vārdu. Tādēļ rīkosimies labi un saudzīgi, izturoties pret Dieva vārdu ar bijību un pazemību, nomezdamies zemē cits citam pie kājām, sadodoties rokās, palīdzot cits citam, dodot padomu un darot labu visās vajadzībās, uzņemot otra nelaimi, bailes, postu un pretestību tā, it kā tas viss būtu mūsu pašu.

Es šajā lietā gribu darīt savu darbu un teikt savus uzskatus, kā mans pienākums prasa. Es no sirds rūpējos par jums – tāpat, kā rūpējos par savu dvēseli. Tomēr, ja būs kāds, kam būs dots kas labāks vai atklāts vairāk, nekā man, tad es, pakļaušu viņam savas domas un izpratni, necenzdamies pacelties viņam pāri, bet labprāt sekodams viņam. Taču, ja būs redzams, ka mani uzskati un izpratne ir pareiza, tad es necietīšu, ka cits sava prāta gudrību celtu augstāk par manu izpratni. Rīkosimies visi vienprātīgi un kopīgi – arī tad mums būs jāpieliek gana daudz pūļu, lai paliktu pie tīrā, skaidrā un pareizā Dieva vārda. Jo mēs šeit necināsimies pret pāvestu, bīskapiem un laicīgajiem juristiem – tās ir lielas galvas, par kurām itin labi varam atzīt, ka tās maldās un runā klajus melus, kas prātam gandrīz nav aptverami. Mēs cīnāmies ar velnu, pret ļaunajiem gariem zem debesīm (pasaules telpā), – kā Pāvils saka vēstulē efeziešiem, 6. nodaļā.

Tādēļ, mīļie draugi, neiedomājieties, ka sātans guļ un klusē. Jā, viņš visās vietās izmanto visas savas viltības. Viņam ir dažādas prasmes – ja viena nenes panākumus, viņš uzreiz izmēģina kādu citu. Mēs viņam esam pārāk vienkārši un vientiesīgi pretinieki, jo velns ir tūkstoš mākslu meistars. Viņš redz atāstam patieso Evaņģēlija gaismu, kas nedrīkst tieši iespīdēt viņa acīs, tādēļ viņš labprāt nostumtu to pie malas. Velns mēģina iejaukties un arī spēs to izdarīt, ja nebūsim modri un piesardzīgi. Es viņu labi pazīstu un viņš pazīst mani; taču es ceru, ka esmu viņa kungs. Ja piekāpsimies kaut par pēdas platumu, tad redzēsim, cik grūti mums būs tikt brīviem no viņa.

Tādēļ ir maldījušies visi tie, kuri ir palīdzējuši un atbalstījuši mises atcelšanu – ne tādēļ, ka tas nebūtu bijis labi darīts, bet tādēļ, ka tas nenotika pareizajā kārtībā. Tu saki: tas ir pareizi un atbilstoši Rakstiem. Es arī to atzīstu. Bet kur paliek kārtība? Tas ir darīts patvaļīgi, bez kādas kārtības, apgrēcinot tuvāko. Jums būtu vajadzējis vispirms nopietni lūgt Dievu par šo lietu un ņemt palīgā valdību, tad būtu zināms, ka viss noticis pēc Dieva prāta. Es arī būtu gribējis uzsākt šādu lietu, ja tas būtu bijis pareizi. Taču nav pieļaujams mēģināt novērst ikvienu ļaunu lietu tik pēkšņi un bez kādas kārtības. Tādēļ, ja mise nebūtu tik ļauna lieta, es – par spīti tiem, kuri ir rīkojušies tik nekārtīgā veidā – gribētu to atjaunot; jo es negribu aizstāvēt un uzturēt to, ko jūs esat izdarījuši, itin kā tas būtu bijis labi darīts. To es jums gribu pavisam tieši sacīt.

Pāvesta sekotāju un pārgalvju priekšā es to varētu darīt un tad sacīt: vai jūs zināt, vai tas noticis pēc laba vai ļauna gara ierosmes? Jo darbs pats par sevi ir labs. Bet velna priekšā gan nezinu, vai šādu cīņu varētu izcīnīt. Jo tad, kad nāves brīdī velns tiem, kuri uzsākuši šādu spēli, atgādinās Rakstu vārdus, kā, piemēram: „Visi dēsti, ko Mans Debesu Tēvs nav dēstījis, tiks izrauti ar saknēm” (Mt. 15:13), vai arī no pravieša Jeremijas: „Šos praviešus Es neesmu sūtījis, un tomēr viņiem lieta steidzīga; Es neesmu viņiem uzlicis nekādus pienākumus, un tomēr tie sludina!” (Jer. 23:21), – kā tad viņi pastāvēs? Tiem noteikti nāksies nogrimt elles bezdibēnī. Bet es gribu nolikt velnam deguna priekšā tādus vārdus, kuru dēļ tam visa plašā pasaule kļūs par šauru. Jo es zinu un esmu pārliecināts, ka es savu sludināšanas amatu neesmu uzņēmis, nedz ielauzies tajā pats pēc savas gribas, bet esmu tajā aicināts un izredzēts sludināšanai pat pret savu gribu.

Tādēļ jūs esat rīkojušies nepareizi, uzsākdami šādu spēli bez manas pavēles un līdzdalības, arī iepriekš man par to nejaudādami. Es neesmu bijis tik tālu no jums, ka jūs nebūtu varējuši ar rakstu palīdzību mani sasniegt; jo tā nav kāda maznozīmīga lieta, un jums būtu bijis vērts pārliecināties, ka tajā esat vienisprātis ar mani. Ja jūs gribat kaut ko uzsākt neapdomīgi un sagaidāt, ka es uzņēmos atbildību par to, tad man būs par grūtu – es to nedarīšu. Te noprotams, ka jums nav Gara, kaut arī esat iemantojuši augstu atziņu Rakstos.

Ir liela atšķirība starp šīm divām lietām: „vajadzēt” un „būt brīvam”. „Vajadzēt” – tas ir tas, ko vajadzība prasa un kam nešaubīgi ir jāpastāv. Tā ir mūsu ticība. To es nevienam neļaušu man atņemt, nedz sagraut. Tai vienmēr jābūt manā sirdī, un to es brīvi apliecinu ikviena cilvēka priekšā. Savukārt „būt brīvam” ir tas, kas paliek manas brīvas izvēles ziņā, un es to varu izmantot vai atstāt neizmantotu; taču izvēle man jāizdara tā, lai labums no tās būtu manam brālīm, nevis man pašam. Tādēļ nepārvēršiet „būt brīvam” par „vajadzēt”, kā jūs tagad esat izdarījuši, lai jums nenāktos dot norēķinu par tiem, kurus jūs ar savu brīvību bez mīlestības esat veduši neceļos. Jo, ja tu kādu piespied piektdienā ēst gaļu, un viņš šī iemesla dēļ nāves brīdī tiek kārdināts un domā: ak, bēdas man, ka esmu ēdis gaļu un nespēju pastāvēt! – tad Dievs atbildību prasīs no tevis.

Arī es gribētu uzsākt daudzas lietas, un ne mazums būtu to, kuri man sekotu, bet ko tas palīdz, ja zinu, ka tie, kuri visu uzsākuši, izšķirošā brīdī, kā tagad redzat, tomēr nespēj pastāvēt, jā, viņi ir pirmie, kuri kāpjjas atpakaļ? Mīļais, kā būtu, ja es vestu ļaužu pulku cīņas laukā, un es, kas esmu bijis pirmais, mudinātu citus, bet pats gribētu bēgt, nevis ar prieku sagaidīt nāvi? Ak, kā es būtu ievēdis postā savus nabaga ļaudis!

Tādēļ dosim arī citiem piena barību, kādu paši esam saņēmuši, līdz arī viņi kļūs ticībā stipri; jo daudz vēl ir to, kuri citās lietās mums piekrīt un gribētu līdz ar mums slavēt un pieņemt arī šīs lietas, tomēr viņi vēl īsti nespēj tās aptvert – viņus visus mēs ar šādu patvaļu un nesavaldību atgrūžam. Mēs nedrīkstam aizmirst mīlestību pret tuvāko – tai arvien jābūt mūsu acu priekšā, un pēc tās mums ir jāvadās visās lietās. Ja mēs tā nerīkosimies, tad mūsu lieta nevarēs pastāvēt. Mums kādu laiku jābūt pacietīgiem, neatraidot tos, kuri vēl vāji ticībā. Vēl daudz vairāk mums jārikojas tā, kā prasa mīlestība, ja tas nekaitē mūsu ticībai.

Tādēļ es jums saku un uzticīgi jūs brīdinu: ja nesāksim nopietni lūgt Dievu un pareizi rīkoties šajā lietā, tad es lietas iznākumu redzu tādu, ka viss posts, kāds mūsu dēļ ir sācis piemeklēt pāvestību, nāks pār mums pašiem. Tādēļ es nevarēju ilgāk palikt prombūtnē – man bija jānāk pie jums, lai to pasacītu. Tagad ar to pietiks, runājot par misi. Rītdien runāsim par to vēl nedaudz plašāk un sacīsim kādu vārdu arī par attēliem.

Otrais sprediķis, pirmdienā pēc *Invocavit* svētdienas

Mīļie draugi, vakar jūs dzirdējāt, kādas lietas nepieciešamas kristīgam cilvēkam, proti, ka visa kristīgā dzīve ir – ticēt un mīlēt. Ticība ir vērsta uz Dievu, bet mīlestība – uz cilvēkiem un tuvākajiem. Tā nu attiecībā pret cilvēkiem mēs sevi parādām, mīlestībā darīdami tiem labu, dodami padomu, palīdzēdami, gluži kā esam saņēmuši labdarību un palīdzību no Dieva – bez kādiem mūsu darbiem un nopelniem, par brīvu, no tīras žēlastības un žēlsirdības.

Tāpat ir divas lietas, kurām kristīgam cilvēkam jāpievērš uzmanība: pirmā – kas ir nepieciešams, proti, kam jānotiek tā un ne citādi; otrā – kas ir atstājams brīvas izvēles ziņā un nav nepieciešams, ko drīkst ievērot vai neievērot, neapdraudot ticību un dvēseļu pestīšanu. Šajās divās lietās ir jādarbomas mīlestībai pret tuvāko – gluži kā Dievs mums ir darījis. Tā atradīsim pareizo ceļu, pa kuru mums jāstaigā, nenovirzoties ne uz kreiso, ne labo pusi.

Tajās lietās, kurām jābūt jeb kuras ir nepieciešamas – kā, piemēram, ticēt Kristum – mīlestība tomēr rīkojas tā, lai nebūtu spaidu, nedz pārmērīgas stingrības. Tā mise ir ļauna lieta, un Dievs izjūt naidu pret to, jo mise tiek noturēta tā, it kā tā būtu upuris un darbs, kas sniedz nopelnus. Tādēļ misei jātiek atceltai. Te nav nekādu jautājumu, nedz šaubu – gluži kā nav vajadzības jautāt, vai Dievs ir jāpielūdz. Šajā lietā mēs esam pilnīgi vienisprātis, ka īpašajām misēm ir jātiek atceltām, – kā arī es par to esmu rakstījis. Es gribētu, lai tās tiktu atceltas visā pasaulē, un tiktu noturēta tikai vispārēja evaņģēliska mise. Tomēr mīlestība šajā lietā nedrīkst rīkoties pārlietu stingri, ar varu iznīcinot šīs mises. Ir nepieciešams sludināt, rakstīt un sprediķot, ka noturēt misi tādā veidā ir grēks, taču neviens nav aiz matiem raujams projām no mises. Šai lietai jāpaliek Dieva ziņā – ir jāļauj darboties tikai Viņa vārdam, bez mūsu līdzdalības un darbiem. Kādēļ? Tādēļ, ka cilvēku sirdis nav manās rokās kā māli podnieka rokās, ka es drīkstētu ar tām rīkoties pēc savas patikas. Visu cilvēku sirdis ir Dieva rokās, un Viņš var tās vai nu atgriezt, vai nocietināt. Es ar vārdu nevaru tikt tālāk, kā vien – sasniegt ļaužu ausis; viņu sirdis es nevaru sasniegt. Tā kā mēs nevienam nevaram ieliet sirdī ticību, tad nedrīkstam arī nevienu piespiest vai dzīt; jo tikai Dievs var paveikt šādu darbu – Viņš dara vārdu dzīvu cilvēku sirdīs, kad un kā Viņš pats to grib darīt, pēc Savas dievišķās atziņas un labpatikas. Tādēļ ir jāļauj vārdam brīvi atskanēt, nepievienojot tam mūsu darbus. Mums ir *Ius verbi*, nevis *executionem*, tas ir, mums tikai jāsludina vārds, bet sekas jāatstāj Dieva ziņā.

Ja nu es iejauktos un gribētu ar varu atcelt šādu aplamu mises lietojumu, tad daudziem no jums nāktos šajā lietā piedalīties, nezino, vai tas ir pareizi vai nepareizi. Tad jūs sacītu: es nezinu, kā ir; man nācās sekot draudzei, ļaužu pulkam un varai. Tas darītu jūsu sirdsapziņas samulsušas un nemierīgas, un jums būtu grūti no šī nemiera atbrīvoties. No šādiem spaidiem vai pavēlēm iznāk tikai acu apmānīšana, ārišķība un ākstīšanās, tikai cilvēku likumi, no kuriem rodas ārišķīgi svētuļi, liekuļi un lišķi; jo tur nav ne sirds, ne ticības, ne mīlestības. Kur darbam nepievienojas šīs trīs lietas, tur nekas nevar izdoties – es par to nedotu ne pliku grasi (ne bumbiera kātiņu).

Vispirms ir jāpiesaista ļaužu sirdis. Tas notiek, kad mācu Dieva vārdu, sludinu Evaņģēliju, pasludinu ļaudīm viņu maldus un saku: mīlie kungi, mīlie priesteri, mīlie pāvesta sekotāji, atsakieties no mises, jo jūs misē netiek pareizi noturēta – jūs ar to grēkojat un sadusmojat Dievu. To es jums gribu sacīt. Taču es negribu dot nekādus noteikumus, nedz ieviest vispārēju kārtību. Kas grib sekot, lai seko, kas negrib – lai paliek malā.

Ja tas tā notiek, tad šodien vārds iekrīt sirdī vienam, rīt kādam citam, un pats vārds panāk to, ka cilvēks ļauj tam sevi sagūstīt, atzīst savu vainu, saprot, ka ir maldījies un pats atsakās no mises. Tā Dievs ar Savu vārdu paveic vairāk, nekā spējams paveikt tu un es un visa pasaule ar visu savu varu vienkopus; jo Dievs ar Savu vārdu ieņem cilvēku sirdis. Kad sirds ir ieņemta, tu cilvēku jau esi iemantojis, tā, ka visas aplamās lietas galu galā pašas no viņa atkritīs un izbeigsies.

Kad visu sirdis un prāti ir saskanīgi un vienprātīgi, itin kā kļūstot par vienu veselumu, tā, ka nekāda vājuma vairs nav, tad var atcelt visu, kas nepareizs. Bet, ja visu prāti un sirdis vēl nevar vienoties, tad jāļauj Dievam valdīt. To es tev lūdzu ievērot, citādi neko labu nepaveiksi.

To saku ne tādēļ, ka gribētu atkal atjaunot misi. Es ļauju, lai tā dus Dieva Vārdā – jo tā ir kritusi, un tāda lai tā arī paliek. Tikai ir jāpievērš uzmanība un jāsludina, ka ticība nedrīkst tikt sasaistīta, nedz sagūstīta ne ar kādas kārtības palīdzību, tā nedrīkst tikt piesaistīta darbiem. Vadies tikai pēc tā, un ne pēc kā cita. Ar šādiem uzbrukumiem un vardarbību jūs neko nepanāksit – to redzēsiet paši savām acīm. Ja jūs tā turpināsiet un negribēsiet piekāpties, tad arī es nebūšu jūsu pusē – to gribu sacīt īsi un skaidri. Ko gan tev var kaitēt tas, ka vēl kādu laiku pacietīgi panesīsi šādas ārējas lietas? Tava ticība Dievam taču ir tīra un spēcīga, un tai šīs lietas nevar kaitēt. Savukārt mīlestība prasa, lai tu izturētos līdzietīgi pret vājajiem, līdz arī viņi pieaugs un kļūs stiprāki ticībā. Tā ir darījuši visi apustuļi. Kad Pāvils nonāca Atēnās, varenā pilsētā, viņš atrada templi uzceltu altāri. Viņš gāja no viena altāra pie otra un aplūkoja tos visus. Apustulis redzēja visu veco elkdievību, taču neaizskāra to ar savu kāju, bet nostājās laukumā un sacīja tautai, ka tā visa ir viena vienīga elku kalpība. Kad vārds sagūstīja ļaužu sirdis, elku kalpība pati no sevis iznīka – visi elki aizgāja bojā bez kādas varmācības un uzbrukumiem.

Tāpat būtu vajadzējis darīt arī jums. Redzot, ka priesteri notur mises, es būtu gribējis sludināt un mudināt, sacīt, ka tā ir Dieva zaimošana, kas Viņu visaugstākajā mērā sadusmo. Ja priesteri sacītājā ieklausītos, tad es būtu viņus iemantojis, bet, ja nē – es tomēr nebūtu centies tos ar varu, aiz matiem atraut no mises, bet ļautu darboties vārdam un lūgtu Dievu par viņiem. Jo, ja Dieva vārds ir radījis debesis, zemi un visas lietas, tad arī šajā lietā ir jārikojas tam pašam vārdam, nevis mums, nabaga grēciniekiem.

Visu kopā saņemot: es gribu sludināt, gribu sacīt un rakstīt, bet spiest un dzīt ar varu negribu nevienu; jo ticībai jābūt labprātīgai un neuzspiestai. Tai jātiek pieņemtai bez kādiem spaidiem.

Ņemiet piemēru no manis. Es nostājos pret pāvestu, grēku atlaidēm un visiem pāvesta sekotājiem, taču ne ar varmācību, ne ar patvaļu, nedz kādiem uzbrukumiem – es esmu tikai mācītājs, sludinātājs un rakstītājs Dieva vārdu; ne ar ko citu šajā lietā neesmu piedalījies. Kamēr

es gulēju vai priecājos, šis vārds panāca tik daudz, ka pāvestība kļuva vāja un nespēcīga. Neviens firsts, nedz ķeizars līdz šim nav spējis tai atnest šādus zaudējumus. Es pats to neesmu panācis to, bet daži manis sludinātie un rakstītie vārdi to visu ir paveikuši un panākuši. Ja es būtu ķēries pie varmācības, tad būtu uzsācis tādu spēli, ka Vācijā sāktos liela asinsizliešana. Bet kas gan tas būtu? Tikai ģeķīga izdarība, kas pazudinātu ļaužu miesu un dvēseles. Es sēdēju klusu, ļaudams darboties vārdam.

Kā jums šķiet, ko domā velns, kad tādas lietas tiek paveiktas ar lielu troksni? Viņš sēž elles dziļumos un domā tā: ak, cik jauku spēli man sarīko šie ģeķi! Tieši to es gribu! No šī laupījuma es saņemšu savu daļu; lai viņi tā arī turpina – šī spēle tieši man nāk par labu, un man par to ir prieks! Ar tādu plosīšanos velnam nekādas lielās ciešanas netiek radītas. Viņš izbīstas vienīgi tad, kad mācām Dieva vārdu un ļaujam, lai darbojas tikai pats vārds. Dieva vārds ir visspēcīgāks un sagūsta sirdis. Bet, kad sirds ir sagūstīta, tad aplamie darbi paši no sevis atkrīt un aiziet bojā.

Arī senlaikos bija sektas kā jūdu, tā pagānu vidū. Tas bija saistīts ar Mozus Bauslību un it īpaši – ar apgraizīšanu. Daži gribēja ievērot Bauslību, citi negribēja. Pāvils nāca un sludināja, ka Mozus Bauslību drīkst ievērot vai neievērot, jo Bauslības ievērošanai nav nozīmes – tā nav padarāma par nepieciešamību, bet atstājama brīvas izvēles ziņā. Vai nu cilvēks Bauslību ievēro, vai neievēro – tas viņam nekādus draudus nerada.

Tā tas turpinājās līdz Hieronīma laikiem. Viņš nāca un gribēja, lai šīs lietas tiktu atzītas par nepieciešamību – lai tiktu izveidota kārtība un noteikumi, kas ar spaidu palīdzību pilnīgi atceltu Bauslību. Tad nāca Augustīns, kas bija vienisprātis ar Sv. Pāvilu, un sacīja: to visu drīkst ievērot vai neievērot; Sv. Hieronīms bija simts jūdžu attālumā no Pāvila uzskatiem. Šie divi doktori nonāca asā sadursmē – ne viens, ne otrs negribēja piekāpties. Taču tad, kad Augustīns nomira, Hieronīms panāca, lai Bauslība tiktu atcelta. Vēlāk nāca pāvesti, kuri arī gribēja dot katrs savu ieguldījumu un izdeva jaunus likumus. Galu galā no vienas vienīgas Bauslības atcelšanas izauga daudzi tūkstoši dažādu likumu – tā viņi mūs ir apbēruši ar likumiem.

Tāpat notiks arī šeit, ja tiks mēģināts lietu ietvert daudzos likumos. Jo no katra likuma drīz vien radīsies divi, trīs un tā tālāk, līdz to atkal būs bezgala daudz. Ar to šoreiz pietiks. Mīļie draugi, raudzīsimies tikai, lai ar savu patvaļu nesamulsinām un nepazudinām vājas sirdsapziņas, kuru dēļ taču arī Kristus ir miris – tāpat, kā mūsu dēļ. To Sv. Pāvils mums skaidri māca Rom. 14:15. Slavēsim Dievu un pateiksimies Viņam.

Trešais sprediķis, otrdienā pēc *Invocavit* svētdienas

Mīlie draugi, mēs esam dzirdējuši par lietām, kuras ir nepieciešamas, kurām jābūt un jānotiek tieši tā un ne citādi. Tā, piemēram, kaktu misēm jeb īpašajām misēm jātiek atceltām, jo tās ir pret Dievu. Šos darbus es saucu par nepieciešamiem, jo uz tiem attiecas Dieva pavēles vai aizliegumi, kas norāda, kā šajās lietās prasa rīkoties augstā, dievišķā Majestāte. Tai pašā laikā esat dzirdējuši arī, ka nevienu nedrīkst vilkt aiz matiem, bet ir brīvi jāsludina Dieva vārds un jāļauj tam darboties visur, kur tam jānotiek un kur tas notiek bez mūsu līdzdalības; jo es nevienu nevaru ar pātagu iedzīt Debesīs. Man šķiet, tas ir gana rupji sacīts. Domāju, ka jūs arī pietiekami lielā mērā esat to sapratuši un ceru, ka turpmāk paši to ievērosit.

Tālāk seko lietas, kuras nav nepieciešamas – Dievs tās ir atstājis brīvas izvēles ziņā. Tās drīkst ievērot vai neievērot. Tas attiecas uz došanos laulībā, attēlu novākšanu, kļūšanu par mūkiem un mūķenēm, tāpat arī uz tagadējo mūku un mūķeņu aiziešanu no klosteriem, uz gaļas ēšanu vai neēšanu piektdienās un citām līdzīgām lietām. Visas šīs lietas ir brīvi izraugāmas, un tās neviens nevar aizliegt. Ja tās tiek aizliegtas, tad tā ir netaisnība, jo šāds aizliegums ir pretrunā ar Dieva iedibināto kārtību. Jā, Sv. Pāvils to sauc par velna un antikrista mācību, 1. Tim. 4:1-3 sacīdams: „Gars skaidri saka, ka vēlākajos laikos daži atkritīs no ticības, pieķerdamies maldu gariem un dēmonu mācībām, padodamies melkuļu liekulīgajiem vārdiem, kam pašu sirdsapziņa ar kauna zīmi iededzināta. Tie aizliedz doties laulībā, pavēl atturēties no barības vielām, ko Dievs ir radījis, lai ticīgie un patiesības atzinēji saņemtu tās ar pateicību.”

Šajās lietās, kuras ir brīvas izvēles ziņā, kuras drīkst darīt vai nedarīt, mums jārikojas šādi: ja tu vari šādu lietu ievērot bez sirdsapziņas apgrūtinājuma, tad ievēro to; ja nevari – atstāj neievērotu, lai tava sirdsapziņa netiktu apgrūtināta vēl vairāk. Te neklājas dot nekādas vispārējas pavēles – ikviens drīkst brīvi pieņemt vai nepieņemt šādas lietas. Tā, piemēram, ja priesteris, mūks vai mūķene nespēj atturēties un vēlas dzīvot laulības dzīvi, viņš vai viņa var brīvi doties laulībā, lai sirdsapziņa atrastu īsto padomu. Tādējādi šeit nav jāizdod ne pavēles, ne aizliegumi.

Taču tev jāraugās, lai tu būtu apbruņojies un sagatavojies, ka spētu pastāvēt Dieva un pasaules priekšā brīžos, kad šādu lietu dēļ tiks ierādīnāts – īpaši nāves priekšā, gulēdams uz nāves gultas un izciezdams velna uzbrukumus. Tad nepietiks ar to, ka gribēsi sacīt: tas un tas ir darījis tāpat, kā darīju es; mans kaimiņš arī ēd gaļu piektdienās, tādēļ es ēdu, vai: mūsdienās ikviens tā dara, tāpēc darīju arī es; es sekoju visam ļaužu pulkam – šie visi un tiem līdzīgi vārdi ir nepastāvīgi un nepamatoti. Tāpat arī, ja gribēsi sacīt: šis vai kāds cits sludinātājs ir tā sludinājis – tas nekam neder. Arī šāds pamatojums neiztur kritiku. Velns par to visu neraizējas, jā, ja tev nav stingrākas pārliecības un labāku bruņu par šīm, tad tu jau esi pagalam. Šajā gadījumā katram pašam par sevi jāspēj pastāvēt un jābūt apbruņotam ar spēcīgākajiem ieročiem, lai varētu cīnīties ar velnu. Tev jābalstās uz skaidro Rakstu vārdu pamata, lai varētu pastāvēt. Jo, ja tev šādu vārdu nebūs, tad nespēsi pastāvēt – velns tevi aizraus, gluži kā vējš aizrauj sausu koka lapu.

Tādēļ priesteriem, kuri ir ņēmuši sievas, un mūķenēm, kuras izgājušas pie vīra, ir vajadzīgs drošs Rakstu vārdu atbalsts, ar kuru tie varētu lepni stāties pretī velnam un pasaulei, kas šādu Dieva darbu neatstās bez kārdinājumiem. Viņiem vajadzētu īpaši labi iegaumēt Sv. Pāvila vārdus, kurus iepriekš citēju, jo tie parāda, ka tā ir velna mācība – aizliegt laulību un dažādus ēdienus. Šos vārdus velns nevarēs ne sagraut, ne aprīt, jā šie vārdi aprīs un notrieks pie zemes viņu pašu.

Ja no kāds priesteris, mūks vai mūķene jūtas pārāk vājš, lai saglabātu šķīstību, un grib doties laulībā – lai viņš pārbauda savu sirdsapziņu. Ja sirds un sirdsapziņa ir tik stipra, ka viņš spēj pastāvēt un ir pārliecināts, ka nepretojas Dievam, tāds var ar mierīgu sirdsapziņu un priedīgu sirdi doties laulībā. Lai Dievs dod, ka visi mūķi un mūķenes iemantotu šādu izpratni, bēgtu projām no klosteriem, un klosteri visā pasaulē beigtu pastāvēt. Tā būtu mana vēlēšanās un manas sirsnīgās ilgas. Taču tagad viņiem nav šādas izpratnes (jo neviens to nesludina), un viņi, dzirdēdami, ka citi aizgājuši no klostera, arī dodas projām; tā kā citi ir devušies laulībā, arī viņi ņem sievas un vīrus, taču dara to bez pamatojuma un ar nepastāvīgu sirdsapziņu – tas ir slikti. Jo viņi gan seko tiem, kuri ir stipri un labi apbruņojušies ar Rakstu vārdiem, taču paši ir neapbruņoti un nezina, ka šīs lietas drīkst brīvi izvēlēties. Tādēļ ar šādiem ļaudīm ir lielas raizes; taču labāk dzīvot ar apgrūtinātu sirdsapziņu ārpus klostera, nekā klosterī, jo šādiem nabaga ļaudīm palīdzēt ir vieglāk nekā mūķiem.

Tā nu, visu īsi kopā saņemot, varam sacīt: ko Dievs ir atstājis brīvas izvēles ziņā, tam arī jāpaliek brīvam. Ja kāds tev šādas lietas aizliedz, kā to ir darījis pāvests, antikrists, tad tev viņam nav jāseko. Bet, ja kādas lietas bez kaitējuma vari darīt vai nedarīt – kādēļ lai tu tās nedarītu? Mīlēdams savu tuvāko un kalpodams viņam, es varu valkāt mūka drānas vai tonzūru, ja vien tas nekaitē manai ticībai. Tā nu, mīlie draugi, jums ir pietiekami skaidri sacīts, un es domāju, jūs arī labi saprotat, ka brīvība nedrīkst tikt pārvērsta pavēlēs. Jums neklājās tik steidzīgi spriest un secināt: šis priesteris ir ņēmis sievu, tātad visiem priesteriem jāņem sievas; nedz: šis mūks, šī mūķene ir aizgājusi no klostera, tādēļ tiem visiem jāpamet klosteri; nedz arī: šis ir sadedzinājis svētbildes, salauzis krucifiksus, tādēļ mums arī tie visi jādedzina un jāsalauž. Tas vēl nav jādara. Un otrādi – ja es gribētu sacīt: šim priesterim nav sievas, tātad neviens priesteris nedrīkst ņemt sievu un kļūt par laulātu vīru – tā tas nav. Tiem, kuri nespēj saglabāt šķīstību, jāņem sievas, bet tiem, kuri spēj saglabāt šķīstību, ir labi, ja tie atturas un dzīvo bez sievām; jo šādi cilvēki dzīvo garā, nevis miesā.

Mūķiem un mūķenēm nav jāļaujas kārdinājumam, domājot par savu doto solījumu, kurā tie solījuši šķīstību, paklausību un nabadzību; jo mēs neko nevaram solīt pret Dieva pavēli. Dievs ir devis brīvu izvēli – doties laulībā vai nē –, bet tu, ģeķi, uzdrīksties pārvērst šo brīvību par pavēli, pretēji Dieva iedibinātajai kārtībai. Tādēļ ļauj brīvībai palikt brīvībai un nepārvērt to par spaidiem. Lai nu solījums, kur solījums – te solījumiem nav īstā vieta, jo tie ir pret Dieva pavēli un kārtību. Šie solījumi ir gluži tādi paši, kā, ja es solītu sist savam tēvam vaigā vai atņemt kādam to, kas viņam pieder. Vai tu domā, ka Dievam tādi solījumi ir pa prātam? Gluži kā man nav jāpilda solījums sist vaigā tēvam vai atņemt kādam viņa mantu, tāpat solījums nevar mani piespiest ievērot šķīstību, jo Dievs visās šajās lietās ir iedibinājis citādu kārtību.

Tāpat Dievs ir noteicis, ka tu drīksti brīvi izvēlēties, ēst vai neēst zivis vai gaļu. Te nav vietas pavēlei, nedz aizliegumam, tādēļ visi kartēzieši, visi mūki, mūķenes un visi, kuri pakļauti pāvesta likumiem, šai ziņā atkāpjas no Dieva iedibinātās kārtības un no brīvības, kuru pats Dievs viņiem ir devis. Taču viņi par šo brīvību neko nezina sacīt – tie turas pie saviem cilvēku likumiem un noteikumiem, domādami, ka, ja ēdīs gaļu, tad tiks nolādēti. Tādai jābūt izpratnei visās lietās, kuras Dievs atstājis brīvas izvēles ziņā. Tajās nav atklātu pavēļu, nedz aizliegumu, un šajās lietās ikvienam cilvēkam jārikojas tā, lai neapgrēcinātu savu tuvāko, turklāt arī pats nerīkotos pret savu ticību un sirdsapziņu. Mums šeit nedaudz jārunā arī par attēliem.

Arī ar attēliem ir tā, ka tie nav nepieciešami. Ir atļauts brīvi izvēlēties – paturēt attēlus vai nepaturēt; kaut arī labāk būtu, ja mums nebūtu neviena no šiem attēliem – riebīgās, nolādētās ļaunprātības un neticības dēļ. Savulaik jautājumā par attēliem ir bijis liels strīds starp ķeizaru un pāvestu. Ķeizars gribēja, lai nekādu attēlu nebūtu, bet pāvests sacīja, ka tiem ir jābūt. Galu galā šis strīds izvērtās lielā asinsizliešanā. Tomēr kā ķeizars, tā pāvests bija kļūdījušies, jo bija padarījuši par nepieciešamību to, ko Dievs atstājis brīvas izvēles ziņā. Mīļais, neiedomājies, it kā tu būtu kas vairāk par dievišķo Majestāti! Ja Dievs būtu gribējis dot šajās lietās pavēles vai aizliegumus, viņš gan būtu mums to darījis zināmu. Ja nu Viņš tās ir atstājis brīvas, kādēļ tad tu gribi būt tik pādrošs un dot pavēles vai aizliegumus pret Dieva doto brīvību?

Jā – attēlu postītāji saka – redziet, 2. Mozus 20:4 taču ir rakstīts: „Netaisi sev elku tēlu vai kādu atveidu nedz pēc tā, kas ir augšā debesīs, nedz pēc tā, kas ir virs zemes, nedz pēc tā, kas ir ūdenī, zem zemes.” Redziet – viņi saka – šie ir skaidri un gaiši vārdi, kuri aizliedz attēlus! Mīļie draugi, es labi zinu, ka šis ir jūsu pamatojums, taču, pamatojoties šajos vārdos, mums neviens neko nevarēs padarīt; jo, ja uzlūkojam pirmo bausli un visa šī teksta nozīmi, tad redzam, ka Mozus izpratne un doma ir tāda: mums pieder pieļūgt tikai Dievu, nevis attēlu – kā arī pats teksts to skaidri parāda. Tālāk sacīts: nepielūdz attēlus un nekalpo tiem. Tādēļ mums šiem attēlu postītājiem jāsaka: attēlu pieļūšana šeit tiek aizliegta, nevis pašu attēlu veidošana. Attēlus veidot un paturēt drīkst, taču nedrīkst tos pieļūgt.

Ja viņi turpina un saka: redziet, te taču skaidri rakstīts: „Netaisi sev elku tēlu vai kādu atveidu...”, – tad atbildi: tāpat te skaidri rakstīts: nepielūdz šos attēlus. Visu kopā saņemot: viņi tikai cenšas izraisīt mūsos nedrošību un šaubas par šo tekstu. Bet kurš gan šaubīdamies uzdrīkstētos noraut un postīt attēlus? Es nē. Noa, Ābrahams, Jēkabs un citi patriarhi taču ir cēlušies altāri Tam Kungam. Tāpat Mozus taču cēla vara čūsku tuksnesī, lai gan viņš pats bija aizliedzis veidot attēlus. Vai tad arī čūskas tēls nav attēls? Ko attēlu postītāji sacīs par šo lietu? Tāpat arī templī bija attēloti divi ķerubi, kas izpletuši spārnus pār žēlastības troni – tieši tai vienīgajā vietā, kur Dievs gribēja tikt meklēts un pieļūgts. Vai tad tie arī nav attēli? Kā gan tu vari būt tik pādrošs un no šī teksta secināt, ka attēli ir jāposta un jāiznīcina?

Tādēļ mums jāatzīst un jāsecina, ka attēlus drīkst veidot un paturēt, taču nedrīkst tos pieļūgt. Ja mums būtu tādi attēli, kurus gribam pieļūgt, tad gan tos vajadzētu nopostīt un iznīcināt, tomēr ne ar tādiem uzbrukumiem un patvaļu – mums šī lieta būtu jāuztic valdībai. Tā rīkojās ķēniņš Ecehija, iznīcinādams Mozus uzcelto vara čūskas tēlu.

Ja nu attēlu postītāji būtu tik drosmīgi un gribētu sacīt: jā, attēli ir tikuši arī pielūgti, tādēļ mums, tāpat kā ķēniņam Ecehijam, bija iemesls saplēst un salauzt attēlus –, tādiem tev jāatbild šādi: vai tu esi tas vīrs, kurš drīkst mūs apsūdzēt, sacīdams, ka esam pielūguši attēlus? Kā gan tu vari ielūkoties mūsu sirdīs? Kā tu vari zināt, vai mēs esam pielūguši attēlus vai neesam? Šāda atbilde viņus apklusinās. Tā nu šeit ir pieļauti rupji maldi, un attēlu postīšana gājusi pārāk tālu. Ir jāatrod citāds veids, lai aizvāktu attēlus. Ir jāsludina, ka attēliem nav nekādas vērtības, un, veidojot attēlus, netiek kalpots Dievam. Ja tā būtu darīts, tad attēli paši no sevis būtu iznīkuši un gājuši bojā.

Tā rīkojās Pāvils, nonācis Atēnās, – kā iepriekš dzirdējāt. Viņš iegāja templī, aplūkoja visus atēniešu elkus un tēlus. Taču Pāvils tos nesalauza un nenogrūda zemē, bet nostājās laukuma vidū un nosodīja atēniešus viņu māņticības un elku kalpības dēļ. Pāvils sludināja pret elku kalpību, taču nevienam attēlu nemeta projām vardarbīgā veidā. Bet tu gribi ķerties pie lietas un bez kādas sludināšanas sagraut altārus, noraut attēlus un sacelt lielu troksni. Nedari tā, jo šādā veidā tu attēlus neiznīcināsi, jā, ar šādu rīcību tu tos tikai vēl vairāk nostiprināsi. Ja arī tu šeit, Vitenbergā, nopostīsi attēlus – kā tev šķiet, vai tie uzreiz jau būs nopostīti visā pasaulē? Vēl nebūs. Sv. Pāvils, kā rakstīts Apustuļu Darbu grāmatā (28:11), reiz brauca kuģī, kam karogā bija attēloti dvīņi Kastors un Pollūrs – divi elki. Pāvils tas neapgrēcināja. Viņš nelika karogu novākt un neraizējās par attēlu, bet devās tālāk, atstādams elkus, kur tie bija.

No visa tā tev jāsaprot, ka nekādas ārējas lietas nevar kaitēt ticībai, nedz nodarīt tai kādus zaudējumus. Nepieciešams tikai pievērst uzmanību tam, lai sirds nepieķertos ārējām lietām un nepaļautos uz tām. Tas mums ir jāsludina un jāsaka un jāļauj darboties vārdam. Jo vispirms ir nepieciešams, lai vārds sagūstītu un apgaismotu sirdis. Mēs neesam tie, kam tas ir jādara un kas to spēj paveikt – tur vajadzīgs pavisam cits spēks un vara. Tādēļ arī apustuļi savos rakstos lepojas tikai ar kalpošanu, nevis ar tās sekām. Pie tā pašlaik paliksim un piesauksim Dievu, lūdzot Viņa žēlastību.

Ceturtais sprediķis, trešdienā pēc *Invocavit* svētdienas

Šo dienu laikā, mīļie draugi, esam dzirdējuši par lietām, kuras ir nepieciešamas un kurām ir jābūt, kā, piemēram: mise nedrīkst tikt uzskatīta par upuri; visu, kas ir pret Dieva vārdu un tiek pildīts, apgrūtinot sirdsapziņas un pretojoties ticībai, nepieciešams atcelt un novērst. Tāpat esam runājuši par dažām lietām, kuras nav nepieciešamas, proti, nav atzīstamas par nepieciešamību, bet atstājamas brīvas izvēles ziņā. Tādas lietas ir laulības dzīve, mūku un mūķeņu kārta, tāpat arī attēlu aizvākšana. Šīs četras lietas līdz šim esam pārrunājuši un sacījuši, ka tajās par īsto virsnieku un meistarū ir jāklūst mīlestībai.

Īpaši un visvairāk tieši par attēliem esmu sacījis, ka tie ir jānovāc gadījumā, ja šie attēli tiek pielūgti. Ja tāda pielūgšana nenotiek, attēli var palikt. Lai gan es gribētu, lai attēli visā pasaulē tiktu atmesti – apkaunojošās ļaunprātīgās izmantošanas dēļ, kuru neviens nevar noliegt. Jo, ja kāds ir licis novietot baznīcā attēlu, viņš uzreiz jau domā, ka ir kalpojis Dievam un darījis labu, Viņam tīkamu darbu, ar kuru darītājs grib kaut ko nopelnīt Dieva priekšā – tā ir īsta elku kalpība. Šis ir lielākais un galvenais iemesls, kura dēļ attēliem būtu jātiec aizvākti. Taču šo iemeslu jūs neesat mācījuši, bet esat norādījuši daudz nenozīmīgākus, proti: ja kādam ir attēls, viņš uzskata attēlu par līdzvērtīgu tam, kas tajā attēlots. Tā, piemēram, ja kādam ir krucifikss, tad viņš uzlūko to kā pašu Kristu, Dievu un Cilvēku, un tamlīdzīgi. Tie ir pavisam nenozīmīgi iemesli. Es domāju, šeit nav neviena, kuram būtu tik rupja, nesaprātīga izpratne, ka viņš iedomātos: šis krucifikss ir mans Kristus un mans Dievs. Cilvēki uzskata attēlu tikai par zīmi, kas mums atgādina par Kungu Kristu un Viņa ciešanām. Bet pasaule ir pilna citas ļaunprātības. Kurš gan uzstādītu baznīcā kaut vai koka, vēl jo vairāk – sudraba vai zelta attēlu, ja nedomātu, ka ar šādu darbu būs kalpojis Dievam? Vai jūs domājat, ka firsti, bīskapi un citi lieli kungi liktu izgatavot tik daudz skaistu sudraba un zelta attēlu un novietot tos baznīcās un klosteros, ja viņi neuzskatītu, ka Dieva priekšā tāds darbs ir vērtīgs? Ja tā nebūtu, viņi to nedarītu.

Tomēr šis iemesls vēl nebūtu pietiekams, lai nopostītu, aizvāktu un sadedzinātu visus attēlus. Jo vēl ir tādi cilvēki, kuriem nav šādas izpratnes. Tie zina un spēj izmantot attēlus labi un pareizi. Kaut arī šādu cilvēku nav daudz, mēs nedrīkstam ar steigu nolādēt attēlus; jo nedrīkst pārsteidzīgi nolādēt to, ko kāds cilvēks var izmantot labā veidā. Bet pareizais ceļš būtu – kā jau iepriekš sacīju – sludināt, ka attēliem nav nekādas vērtības, Dievam tie nerūp un ar tiem neviens nevar Dievam kalpot, nedz paveikt kaut ko Viņam tīkamu – pat tad, ja visi kakti tiktu piepildīti ar sudraba vai zelta attēliem, un labāk būtu darījis tas, kurš ar šo naudu palīdzētu nabagiem, nekā ar šādu nodomu uzstādītu daudz attēlu; jo pirmo darbu Dievs ir pavēlējis, bet otro – nē. Ja firsti, bīskapi un citi ļaudis to būtu dzirdējuši, attēli paši, bez kāda trokšņa un nemieriem atkristu un iznīktu, kā tas jau bija iesācies.

Tādēļ mums jābūt piesardzīgiem, jo velns ar savu apustuļu starpniecību mēģina mūs kārdināt pašos viltīgākajos un atjautīgākajos veidos. Mēs nedrīkstam rīkoties tik pārsteidzīgi un, tiklīdz ieraugām, ka tā vai cita lieta tiek ļaunprātīgi izmantota, uzreiz mēģināt to iznīcināt vai sagraut. Jo, ja gribētu aizmest projām itin visu, kas tiek ļaunprātīgi izmantots – kādu spēli tad mēs būtu uzsākuši? Ir atrodami arī tādi ļaudis, kuri pielūdz sauli, mēnesi un zvaigznes. Vai

gan tādēļ mums būtu jāmēģina nomest zvaigznes no debesīm, notriekt zemē sauli un mēnesi? No šī nodoma mums nāktos atteikties.

Vīns un sievietes dažu labu iedzen postā un sirdssāpēs; daudzi to dēļ kļūst par ģeķiem un neprāšiem. Vai tādēļ vajadzētu izliet visu vīnu un nonāvēt sievietes? Ne tā. Zelts un sudrabs, nauda un manta atnes ļaudīm daudz ļauna. Bet vai tādēļ to visu vajadzētu mest projām?

Patiesi, nē. Ja mums vajadzētu padzīt mūsu niknāko ienaidnieku, kurš atnes visvairāk nelaimju, tad katram nāktos padzīt un nonāvēt pašam sevi. Jo mūsu niknākais ienaidnieks ir mūsu pašu sirds, – kā pravietis Jeremija saka: cilvēka sirds ir greiza jeb, kā es to gribētu tulkot, ļauna un netaisna – tā arvien atrod aplinkus ceļus. Mīļais, ko gan mēs panāktu, ja gribētu tā darīt? Neko labu mēs nepanāktu, tikai visu sagrautu un nopostītu līdz pašiem pamatiem. Velns noteikti ir, tikai mēs viņu neredzam. Ir vajadzīgas labas ogles, lai attēlotu velnu tik melnu, kāds viņš ir, jo viņš arī grib izlikties skaists, kad tiek ielūgts uz misi baznīcā.

Tu viņu varēsi nokvēpināt un notvert šādi: pajautā tam, kurš liek izgatavot daudz attēlu: mīļais, vai tu novieto baznīcās attēlus ar nodomu kalpot Dievam un darīt to, kas Viņam labpatīk? Ja viņš atbild apstiprinoši – kā viņam noteikti vajadzētu atbildēt – tad vari secināt un sacīt, ka viņš ir pārvērtis attēlu izgatavošanu par elku kalpību, izmantodams attēlus ļaunprātīgi un darīdams to, ko Dievs nekad nav pavēlējis; tai pašā Dieva pavēli viņš ir atstājis novārtā, proti, viņam ar izlietoto naudu būtu vajadzējis palīdzēt nabagiem, bet to viņš nav darījis. Viņš sacīs: jā, es taču varu gan dot nabagiem, gan arī likt izgatavot attēlus. Ko tad es ar to būtu zaudējis? Uz šo jautājumu atbildi tā: ja cilvēks no sirds tic, ka ar attēlu ziedojumiem netiek kalpots Dievam, nedz darīts Viņam tīkams darbs, tad nav iespējams, ka viņš veltītu šai lietai tik lielus izdevumus – daudz labprātāk viņš iedotu nabadzīgam cilvēkam vienu guldeni vai divus, nekā ziedotu piecdesmit, sešdesmit, simts un vairāk guldeņu pavisam nevajadzīgai lietai. Taču ar šādām sarunām es vēl nevaru visur pietiekami izcīnīt to, lai attēlu vairs nebūtu vai arī, lai tie tiktu salauzti un novākti. Tādēļ mums jāsecina un jāpaliek pie tā, ka attēli nav ne tādi, ne citādi – ne labi, ne ļauni; ir jāatstāj brīvas izvēles ziņā, vai tie tiek, vai netiek paturēti. Mums tikai jābūt brīviem no ticības jeb iedomas, ka mēs ar saviem attēlu ziedojumiem spējam kalpot Dievam vai darīt Viņam tīkamu darbu.

Šajā lietā velns ir noslēpis jums kādu lietu, kuru viņš man nebūtu spējis atņemt, proti, ka mums jāatstāj attēli brīvas izvēles ziņā, jo ir jāatzīst, ka ir atrodami cilvēki, kuri izmanto attēlus ar labu nodomu. Jā, pat tad, ja uz visas zemes būtu atrodams tikai viens vienīgs cilvēks, kurš neizmanto attēlus ļaunprātīgi – arī tad velns varētu man iebilst un sacīt: kādēļ tu nolādi to, ko vēl ir iespējams izmantot labā veidā? Viņš ir ieguvis iespēju pārņemt man, un arī man jāatzīst, ka nekas tāds vēl ilgi nebūtu varējis notikt, ja es būtu bijis šeit. Šādā augstprātībā un spītībā viņš ir mums atņēmis svarīgu lietu – lai gan Dieva vārdam tas nekādus zaudējumus nenes.

Jūs gribējāt attēlot velnu gana melnu, taču aizmirsāt par oglēm un ogļu vietā satvērāt krītu. Tādēļ ir jābūt ļoti uzmanīgiem, kad gribam cīnīties ar velnu – mums skaidri jāzina, kā pareizi pielietot Rakstu vārdus. Ar to pietiktu, runājot par šo lietu.

Tagad turpināsim un teiksim kādus vārdus arī par gaļas ēšanu – kā šajā lietā jāizturas. Patiesi, mīlie draugi, mēs esam brīvi un kungi pār visiem ēdieniem, vai tā būtu gaļa, zivis vai sviests. Mēs varam ēst un izmantot visu bez izšķirības, kad vien gribam. To neviens nevar noliegt; jo Dievs mums ir devis šo brīvību, un tas, neapšaubāmi, patiesi tā ir. Tomēr mums mūsu brīvība ir jāizmanto pareizi. Šajā lietā mums pret vājajiem jāizturas citādi, nekā pret stūrgalvīgajiem. Tādēļ pievērsiet uzmanību tam, kā šī brīvība ir izmantojama.

Pirmkārt, ja tu citādi nevari iztikt, nekaitējot pats sev, vai arī esi slim, tad vari ēst, ko tev gribas, vienalga, vai tas kādu apgrēcina, vai nē. Ja arī visa pasaule atrastu apgrēcību tavā ēšanā, tomēr tu negrēko, jo Dievs ņems to par labu, ievērojot tavu brīvību, ar kuru Viņš tevi ir apžēlojis, un tavu nepieciešamību, kuras dēļ nevari iztikt bez tā vai cita ēdiena, neapdraudot savu veselību.

Otrkārt, ja kāds tevi grib piespiest, kā pāvests to ir darījis ar saviem ģeķīgajiem neprātīgajiem likumiem, noteikdams, ka piektdienās nedrīkst ēst gaļu, bet drīkst ēst zivis, tāpat arī, ka gavēņa laikā drīkst ēst zivis, nevis gaļu, olas, sviestu utt., tad tu nekādā ziņā nedrīksti ļaut, lai tev tiktu atņemta Dieva dotā brīvība. Tev viņiem par spīti jādara gluži pretēji un skaidri jāsaka: jā, tieši tādēļ, ka tu man aizliedz ēst gaļu un uzdrīksties dot pavēli, kas ir pretrunā ar manu brīvību, es to ēdīšu – tev par spīti! Tāpat jārikojas arī visās citās lietās, kuras drīkstam brīvi izvēlēties. Aplūkosim vēl citu piemēru. Ja pāvests vai kāds cits gribētu mani piespiest valkāt mūka drānas, darīt tikai tā un ne citādi, tad es viņam par spīti noliktu savas mūka drānas malā, neraizēdamies, vai viņš par to smiesies vai rādīs drūmu seju, jā, es to darītu pat tad, ja viņš manas spītības dēļ no dusmām kļūtu gluži traks un neprātīgs. Jo par to, ko Dievs man neaizliedz un ļauj brīvi izvēlēties – darīt vai nedarīt – neviens cilvēks, jā, neviens velns, nedz eņģelis nevar dot nekādas pavēles. Pie tā man jāpaliek, kaut arī tas maksātu dzīvību.

Treškārt, ir daži, kuri vēl ir vāji ticībā. Viņiem vajadzīga pamācība, un arī viņi labprāt ticētu tāpat, kā ticam mēs. Viņiem šķēršļus rada tikai nedrošība, un, ja šīs lietas viņiem tiktu sludinātas tik skaidri un bagātīgi, kā tas, paldies Dievam, ir noticis mums, tad viņi šajās lietās būtu vienisprātis ar mums; tad nekas viņus neapgrēcinātu. Pret šādiem labsirdīgiem cilvēkiem mums jāizturas pavisam citādi, nekā pret stūrgalvīgajiem. Pret viņiem mums jābūt pacietīgiem un jāatturas no mūsu brīvības; jo tas nenodara nekādu kaitējumu un neapdraud ne mūsu miesu, ne dvēseli, jā, tas mums ir celsmīgi un atnes lielu labumu mūsu tuvākajam. Savukārt tad, ja gribam izmantot mūsu brīvību bez vajadzības, patvaļīgi un apgrēcinot mūsu tuvāko, tad atbaidām tos, kuri ar laiku varētu nākt pie mūsu ticības.

To ievēroja Sv. Pāvils, likdams Timotejam apgraizīties (Ap. D. 16:3). Viņš to darīja, lai neapgrēcinātu jūdus, kuri bija vientiesīgi ļaudis. Pāvils domāja, ka tas nevar kaitēt, jo viņi savas neizpratnes dēļ apgrēkojās un prasīja apgraizīt Timoteju, tādēļ Pāvils šo prasību izpildīja. Taču tad, kad antiohieši gribēja panākt, lai Tits tiktu apgraizīts, Pāvils nostājās pret viņiem visiem un nelika Titam apgraizīties (Gal. 2:3).

Līdzīgi Sv. Pāvils Antiohijā nostājās pret Sv. Pēteri, jo Pēteris ar savu brīvību viesa aplamas iedomas un nepareizu izpratni vientiesīgās sirdīs, jo, nākdams pie pagāniem, kopā ar tiem bija ēdis cūkas gaļu un atklāti, bez bailēm izmantojis savu brīvību; bet tad, kad daži jūdi ieradās

Antiohijā, Pēteris atrāvās un vairs neēda dažādus ēdienus kopā ar pagāniem, kā bija darījis iepriekš. Nu pagāni, kuri nesen bija nākuši pie ticības, domāja: arī mēs nedrīkstam ēst cūkas gaļu – mums neklājas ēst dažādus ēdienus, bet jādara tā, kā dara jūdi; arī mums līdz ar viņiem jāievēro Bauslība. Tā nenozīmīga lieta izraisīja viņiem lielus sirdsapziņas pārmetumus. Kad Pāvils uzzināja, ka Pēteris ir sagādājis lielas raizes un apgrēcību vientiesīgām, vājām jūdu sirdīm, un baidījās, ka šāda lieta varētu nodarīt lielu kaitējumu evaņģēliskajiem, viņš bargi uzrunāja Pēteri, nolasīja viņam sen dzirdētu lekciju un atklāti, visu ļaužu priekšā sacīja: „Ja tu, jūds būdams, dzīvo pēc pagānu un ne pēc jūdu paražām, kā tu gribi piespiest pagānus dzīvot pēc jūdu dzīves veida?” (Gal. 2:14).

No šī stāsta jums jāamācās, ka mums mūsu brīvība jāizmanto īstā un piemērotā laikā, lai kristīgajai brīvībai nekas netiktu atņemts, un mūsu brāļi un māsas, tie, kuri vēl ir vāji un nezina par šo brīvību, netiktu apgrēcināti. Ar to pietiktu, runājot par šo lietu.

Piektais sprediķis, ceturtdienā pēc *Invocavit* svētdienas

Mēs esam dzirdējuši par lietām, kuras ir nepieciešamas, kā, piemēram, ka misi nedrīkst uzskatīt par upuri, jo tas ir pret ticību; tāpat esat dzirdējuši par lietām, kuras nav nepieciešamas un ir brīvas izvēles ziņā, kā, piemēram, mūku un mūķeņu aiziešanu no klosteriem, par priesteru laulību un par attēliem. Esat dzirdējuši, kā jāizturas šajās lietās – tajās nedrīkst tikt lietoti nekādi spaidi. Nevienam arī nedrīkst aiz matiem vilkt projām no šādām lietām – te mums jāļauj darboties tikai Dieva vārdam. Nu aplūkosim augstu godājamo Sakramentu un raudzīsimies, kā mums pret to ir jāizturas.

Jūs no manis bieži esat dzirdējuši, ka esmu sludinājis pret ģeķīgo pāvesta likumu attiecībā uz šo Sakramentu. Tai skaitā, viņš ir pavēlējis, ka sievietei nedrīkst mazgāt drānu, uz kuras tiek veiktas darbības ar Kristus miesu – pat tad, ja tā būtu šķīsta, iesvētīta mūķene; vispirms drāna esot jāizmazgā priesterim vai mūkam. Tāpat arī: ja lajs ir ar kailām rokām pieskāries Kristus miesai vai biķerim, viņam esot jāapgauza pirksti vai vismaz jānoberž āda ar ķieģeli. Pāvestībā ir vēl citi līdzīgi ģeķīgi likumi, kuru dēļ pāvesta sekotāji ir izjutuši lielākus sirdsapziņas pārmetumus nekā savas netiklības un Dieva zaimošanas dēļ, kas bija tik acīmredzama pretestība Dievam, ka pat bērni ielās par to būtu varējuši dziedāt. Par to es esmu gana daudz sludinājis, atklādams un darīdams zināmu, ka šajos mulķīgajos, ģeķīgajos pāvesta likumos nav nekā tāda, ko būtu grēks pārkāpt, un, ka lajs negrēko, ja aizskar ar kailām rokām Kristus miesu vai biķeri.

Par šādu pasludinājumu un izpratni jums vajadzētu pateikties Dievam, jo esat nākuši pie atziņas, kāda nav bijusi sasniedzama daudziem lieliem, izciliem cilvēkiem. Taču nu jūs rīkojaties gandrīz tikpat ģeķīgi, kā ir rīkojies pāvests, domādami, ka ir nepieciešams aizskart Sakramentu ar rokām; to darīdami, jūs gribat būt labi kristieši. Šajā lietā jūs esat izdarījuši rupju pārkāpumu, pārlieku patvaļīgi izturēdamies pret šo brīnišķīgo dārgumu, tā, ka nebūtu brīnums, ja Dievs uzreiz būtu jūs par to sodījis. Visu pārējo Dievs varētu paciest, taču, ja izturaties tik noziedzīgi šajā lietā – to Viņš nevar un negrib paciest, jo jūs esat noteikuši vispārēju kārtību un spaidu kārtā likuši tik ļaunprātīgi, bez kādas bijības un kauna katram grābt ar rokām Sakramentu, Kristus miesu un asinis. Ja jūs no tā neatkāpsities, tad, kaut arī neviens ķeizars, nedz ķēniņš vai kāds cits mani nebūs padzinis, es pats bez dzīšanas aiziešu no jums. Es uzdrīkstos skaidri un gaiši sacīt, ka neviens no maniem ienaidniekiem, kuri gan ir darījuši man daudz ļauna, tomēr nav sagādājis tik daudz ciešanu, kā to ir darījuši mani draugi ar šo vienu vienīgo lietu. Te nu jūs tiešām esat aizskāruši manu vājo vietu.

Ja gribat būt labi kristieši un lepoties ar to, ka aizskarāt ar rokām Sakramentu, Kristus miesu, tad jau jūdi, Hērods un Pilāts būs bijuši vislabākie kristieši – es domāju, šie ļaudis noteikti ir aizskāruši Kristus miesu. Nē, mīļie draugi, tas tā nenotiek. Dieva Valstība nav ietverta ārējās lietās (Lk. 17:20), ko varētu satvert ar rokām, bet gan ticībā un spēkā (1. Kor. 4:20).

Te jūs varētu sacīt: mēs dzīvojam un mums ir jādzīvo saskaņā ar Rakstiem. Tā Kristus ir Sakramentu iestādījis, lai mēs to ar rokām saņemtu; jo Viņš ir sacījis: ņemiet un ēdiet, tā ir Mana miesa. Mācekļi to ir aizskāruši ar rokām. Kādēļ tad lai arī mēs to neaizskartu ar rokām? Atbilde: kaut arī es nešaubos un esmu pārliecināts, ka mācekļi ir aizskāruši ar savām rokām

mūsu Kunga miesu, un pieļauju, ka arī tu varētu to darīt negrēkodams, taču tik ļoti ar to dižoties es neiesaku. Jo, ja velns – kā viņš to noteikti arī mēģinās – gribēs sacīt: kurā Rakstu vietā tu esi lasījis, ka ņemt nozīmē aizskart ar rokām, – kā tad es to pierādīšu un aizstāvēšos? Jā, kā es stāšos viņam pretī, kad viņš ar Rakstu vārdiem pierādīs pretējo, proti, ka ņemt nozīmē ne tikai satvert ar rokām, bet saņemt arī citādā veidā? Tā, piemēram, Jānis raksta, ka tie, kuri bija situši mūsu Kungu krustā, deva Viņam dzert etiķi; Jānis saka: kad Jēzus bija etiķi ņēmis... Te tev jāatzīst, ka Kristus nepieskārs sūklim ar savām rokām, jo Viņš jau bija pienaglots pie krusta. Ko tad es varu atbildēt? Te man nākas padoties un gribot vai negribot esmu spiests atzīt, ka ņemt nozīmē ne tikai kaut ko paņemt ar rokām – ir iespējams ņemt un pietuvināt sev arī citādā veidā.

Tādēļ, mīlie draugi, ja gribam uzsākt šādas lietas, mums jāstāv uz stingra pamata, lai spētu aizstāvēties pret velna uzbrukumiem. Es nesaku, ka jūs būtu grēkojuši, aizskardami ar savām rokām Kristus miesu. Tomēr jūs, tā rīkodamies, arī neesat darījuši labu darbu, jo šī lieta ir kļuvusi par apgrēcību visai pasaulei. Visā kristietībā ir ierasts saņemt augsti cienīgo Sakramentu no priesteru rokām. Kādēļ gan tu negribi arī šajā lietā kalpot ticībā vājajiem un atturēties, kaut arī tev būtu vara un brīvība pašam aizskart un satvert ar rokām Kristus miesu? Sakramenta aizskaršana ar rokām taču nesniedz tev nekādas priekšrocības, tāpat arī nepavisam nekaitē tas, ka tu to nedari.

Tādēļ mums jāuzmanās, ka neiedibinām nekādus jauninājumus pret senām, slavējamām tradīcijām, pirms Evaņģēlijs ir pasludināts un mācīts pārpārēm bagātīgi, turklāt arī saprasts un uzņemts ticībā. Tādēļ, mīlie draugi, rīkosimies šajās lietās krietni un gudri, jo tās attiecas uz Dievu. Dievs nevar paciest to, ka ļaudis Viņa lietās rīkojas apkaunojoši. Citās ārējās lietās vari rīkoties, kā pats gribi, bet atstāj neaizskartas mūsu Kunga lietas, tikai vientiesīgi tici Viņa vārdiem! Tādēļ atkāpieties no šīs ļaunprātības un jaunās kārtības. Tāds ir mans uzticamais padoms un dedzīgais lūgums jums.

Mums nedaudz jārunā arī par augsti cienīgā Kristus miesas un asiņu Sakramenta abiem veidiem. Kaut arī esmu pārliecināts, ka ir nepieciešams saņemt šo Sakramentu abos veidos, atbilstoši Kristus, mūsu mīļā Kunga, iestādījumam, kā to skaidri ir aprakstījuši trīs evaņģēlisti un Sv. Pāvils, tomēr nav pieļaujams tik drīz un pēkšņi padarīt šo kārtību par spaidiem. Mums jāpieņem ierastā kārtība – līdz tam laikam, kad visās vietās ļaudis būs labi pamācīti, tā, lai arī ticībā vājie šajā lietā neapgrēcinātos. Ir nepieciešams mācīt, sludināt un atkārtot vārdu, bet sekas atstāt vārda un Dieva ziņā – līdz būs pienācis īstais laiks. Ja tā nenotiks, tad Sakramenta saņemšana abos veidos pārvērtīsies par ārēju darbu un liekulību. Tieši to arī velns grib panākt. Bet tad, ja ļaujam vārdam brīvi skanēt un nepiesaistām to noteiktam darbam – tad šodien tas skar vienu, rīt kādu citu; vārds iekrīt sirdīs un sagūsta sirdis. Tā tas turpinās, un neviens vairs pat neapjauš, kā viss ir iesācies.

Man tika rakstīts, ka daži šeit esot sākuši saņemt Sakramentu abos veidos. To es labprāt dzirdēju, un jums vajadzētu pie tā palikt, pamazām turpinot iesākto, taču neieviešot vispārēju kārtību, nedz spaidus. Bet nu jūs gribat skriet ar galvu sienā, gribat ikvienu dzīt un piespiest – te jūs kļūdaties, mīlie draugi! Ja gribat tikt uzskatīti par labiem kristiešiem tādēļ, ka aizskar

Sakramentu ar rokām un saņemam to abos veidos, tad esat īsti kristieši. Šādā veidā gan pat nesaprātīgs dzīvnieks varētu būt kristietis.

Tādēļ, mīlie draugi, izturieties krietni šajās augstajās lietās. Te nav īstā vieta apkaunojošai rīcībai. Ievērosim ticībā vājos un tos, kuriem vēl jāpiepulcējas mums – visus šos ļaudis mēs ar saviem pārkāpumiem un pārmērīgo steigu atbaidām. Mīlie draugi, nesteidzieties tik ļoti, lai velns nevarētu novērst mūs no īstā ceļa, jo tāds ir viņa nodoms. Es droši varu sacīt, ka no savu ienaidnieku puses vēl nekad neesmu iemantojis tādas sirdssāpes, kādas tagad mani piemeklē manu draugu dēļ, kuriem taču vajadzētu sniegt man atbalstu un mierinājumu (cik nu tas ir cilvēku spēkos). Labi. Dievs visu vēl vērsīs par labu, ja vien jūs gribēsiet sekot un atkāpties no savas ļaunprātības un pārsteidzības – es droši paredzu, ka jūs tā darīsiet. Ar to šoreiz pietiktu. Rītdien turpināsim aplūkot šo lietu.

Sestais sprediķis, piektdienā pēc *Invocavit* svētdienas

Līdz šim esam aplūkojuši galvenās lietas un esam nonākuši pie Kristus miesas un asiņu Sakramenta, par kuru nedaudz runājām vakar. Šodien sacīsim vēl mazliet vairāk par to, kā mums šajā lietā ir jāizturas un kuri ir tie, kuriem piederas Sakramentu saņemt.

Pirmkārt, te ir ļoti nepieciešams, lai jūsu sirdīm un sirdsapziņām būtu laba izpratne par lielo atšķirību starp ārēju Sakramenta saņemšanu un iekšēju jeb garīgu saņemšanu. Miesīgā, ārējā saņemšana ir tas, ka es saņemu Kristus miesu un asinis ar savu muti. Šāda saņemšana var notikt arī bez ticības un mīlestības; to spēj ikviens cilvēks. Taču šāda saņemšana nevienam nedara par kristietiem, jo ārēji saņemt Sakramentu spēj gan ļauni, gan labi ļaudis, un, ja ar to jau viss būtu paveikts, tad būt kristietim – tas būtu pavisam vienkārši.

Taču Sakramenta īstā, iekšējā un garīgā saņemšana ir pavisam cita lieta, jo tā ietvert ne tikai Kristus miesas un asiņu miesīgu saņemšanu, bet arī praktizēšanu un augļus. Šī saņemšana notiek ticībā. Mums, kristiešiem, nav citas ārēji redzamas zīmes, ar kuru mēs atšķirtos no citām tautām, kā vien šis Sakraments un Kristība. Taču bez ticības Sakramenta ārēja saņemšana nav nekas. Ticībai jābūt klātesošai – tā padara ārējo saņemšanu cienīgu Dievam tīkamam – citādi tā ir viena vienīga acu apmānīšana un ārišķīga lieta, kurā piederība kristietībai nav ietverta. Tā ir ietverta ticībā, kas nav un nevar būt piesaistīta nevienai ārējai lietai. Savukārt ticība – ja gribam cienīgi saņemt šo Sakramentu – ir vērsta uz to un ietverta tajā, ka stingri ticam: Kristus Jēzus ir Dieva Dēls un vienīgais gandarījums par mūsu grēkiem, kas uzvēlis mūsu grēkus un pārkāpumus uz saviem pleciem. Viņš pie krusta ir gandarījis par tiem ar Savu nāvi un ciešanām, atstrādājis par tiem Dieva Tēva priekšā, un nu Viņš nemitīgi ir Dieva priekšā un samierina mūs ar Tēvu; Viņš ir mūsu Aizstāvis un Starpnieks, kas dara Tēvu žēlīgu, žēlsirdīgu un labestīgu pret mums, tā, ka Tēvs grib mums piedot mūsu grēkus un nekad vairs tos nepieņemt – caur šo Savu vienīgo Dēlu, Kungu Jēzu Kristu. Un šis Dēls mūsu ticības iedrošināšanai un nostiprināšanai ir iedibinājis šo Sakramentu, pavēlēdams, lai mēs tajā saņemtu un baudītu Viņa miesu un asinis.

Kam ir šī ticība, tas ir piemērots un gana cienīgs saņemt Sakramentu – Kristus miesu un asinis. Šādam cilvēkam, kas stingri tic un ir pārliecināts, nevar kaitēt ne grēks, ne nāve, ne elle, nedz velns. Jo Dievs ir mans Sargs un Aizstāvis. Ja Viņš ir manā pusē, tad varu spītēt visiem grēkiem, nāvei, ellei, spītēt visiem velniem – tie man neko nevar kaitēt, nedz mats nevar nokrist no manas galvas, jo Dievs cīnās par mani. Jā, visi ienaidnieki pret savu gribu, ciezdami lielus zaudējumus, ir spiesti man kalpot. Tas ir liels, pārpārēm bagātīgs dārgums, kas mums dots un dāvāts Kristū. To neviens cilvēks nevar ar vārdiem aprakstīt, nedz ar sirdi aptvert – tas ir satverams tikai ticībā.

Taču ne visiem cilvēkiem ir šāda ticība. Tādēļ šis Sakraments nav padarāms par vispārēju kārtību, kā to ir darījis pāvests ar saviem ģeķīgajiem likumiem, pavēlēdams: visiem kristīgiem cilvēkiem reizi gadā, Lieldienu svētkos, jāiet pie Sakramenta. Un šis noteikums ir tik stingrs, ka tad, ja kāds to nepilda, sods ir tāds, ka viņš nevar tikt apglabāts kapsētā. Vai gan šis nav traks un neprātīgs likums, kuru pāvests ir izdevis? Kādēļ? Tādēļ, ka mēs neesam visi vienādi, nedz vienlīdz stipri ticībā. Kādam ir stiprāka ticība, nekā citiem, un viņš tajā var

skriet un lēkt, kamēr citi tik tikko spēj rāpot. Tādēļ nav iespējams izveidot un uzspiest vispārēju kārtību.

No tā jūs itin viegli varat secināt, ka visa gada laikā netiek darīti lielāki grēki un nenotiek negantāka Dieva zaimošana, kā notiek Lieldienu laikā – tikai šīs nekrīstīgās pavēles dēļ, tādēļ, ka ļaudis tiek dzīti un spiesti iet pie Sakramenta, vienalga, vai viņi ir krietni vai nekrietni, labprātīgi vai nelabprātīgi. Arī tad, ja saņemtu kopā visu laupītāju, slepkavu, laulības pārkāpēju un netikļu grēkus, tomēr šis grēks pārspēj tos visus – tieši tad, kad tas izskata ziņā ir visskaistākais un svētākais.

Tas, ka pāvests šajā lietā ir rīkojies ģeķīgi un nekrīstīgi, ir skaidri redzams, jo viņš nav iepazinis sirdis, lai uzzinātu, vai tās ir ticējušas vai nē. Cilvēks nespēj izziņāt otra cilvēka sirdi un uzzināt, vai viņš tic vai netic. Kā es varu zināt, vai tu tici, ka Kristus aizstāv tevī un atdod tavā labā visu, kas Viņam pieder, arī pats savas asinis, sacīdams: nāc droši šurp, tev nekas nepietrūkst nekā; visi šie ienaidnieki – velns, nāve, grēks, elle un visa radība – tev nevar kaitēt, kaut arī tie visi kopā stātos tev pretī, ja vien tev esmu Es! Tie visi neko nepanāks cīņā pret tevī – tikai uzticies Man un turies pie Manis – Es tev palīdzēšu pārvarēt visu pretestību. Kas paliek šādā ticībā, tam pieder saņemt Sakramentu, un šāds cilvēks to saņem cienīgi – kā apstiprinājumu un zīmi tam, ka ir pārliecināts par Dieva apsoliņumu. Taču ne visiem mums ir tāda ticība. Lai Dievs dod, ka tā būtu vismaz katram desmitajam cilvēkam mūsu vidū.

Tādēļ šai lietā jārīkojas saudzīgi, nenosakot vispārēju kārtību, kad un cik bieži ikvienam, bez kādas izšķirības, jāiet pie Sakramenta; jo šādi neizsakāmi bagātīgi dārgumi, ar kuriem Dievs Savā žēlastībā mūs apveltījis, nevar būt visiem pieejami – tie tiek sniegti tikai tiem, kuri pieredz kārdinājumus, vajāšanas un pretestību, vai nu tā būtu garīga vai miesīga, vai tā nāktu no cilvēku, vai no velna puses. Kad velns dara tavu sirdi vāju, bailīgu un izmisušu, tā, ka nezini, kādas ir tavas attiecības ar Dievu, kad velns rāda tev savu grēku un liek tev bailoties un drebēt, tad raugies, ka vari būt līdzdalīgs pie šī cēlā dārguma, jā, esi drošs, ka tev tas jau ir dots; jo šādā izbiedētā, drebošā sirdī Dievs grib mājot – kā saka Jesaja un arī Dāvids psalmos (Ps. 51:19). Jo vai gan patvērums, glābiņš un aizsardzība vajadzīga kādam citam, kā vien tam, kurš sajūt bēdas un pretestību?

Tādēļ tam, kurš vēl nejūt, ka viņa grēki viņu grauž un velns kārdina – tādām šis ēdiens nepienākas; jo šis ēdiens domāts izsalkušiem, ilgu pārņemtiem cilvēkiem; tas labprāt nāk šādā izsalkušā dvēselē, kura ik dienu cīnās ar grēkiem un vēlētos tikt brīva no tiem. Savukārt cilvēkam, kurš vēl tā nejūtas, kādu laiku jāatturas no šī Sakramenta; jo šis ēdiens negrib ienākt paēdušā, treknā un pilnā sirdī, un, tādā ienākot, tas atnes tikai kaitējumu. Ja mēs sajūtu šādus sirdsapziņas spaidus un mūsu izbiedēto siržu biklumu, tad nāktu pie Sakramenta ar pazemību un godbijību; neviens nebūtu nekaunīgs un neskrietu kā cūka pie siles, bez kādas bijības un pazemības. Taču mēs ne vienmēr esam cienīgi saņemt Sakramentu – šodien man dota tāda žēlastība, bet rītdien nē. Jā, dažkārt tikai vienu reizi pusgada laikā man ir īsti svētbijīga sajūta, kāda vajadzīga, lai ietu pie Sakramenta.

Galū galā, no tā visa mums jāsecina, ka vislabāk piemēroti šī Sakramenta saņemšanai ir tie, kurus kārdina viņu grēki, nāve un velns, tie, kuri bez mitas cīnās ar šiem ienaidniekiem. Viņiem ir visērtāk sniegt Sakramentu, un viņiem tas atnes vislielāko labumu – Sakraments vajadzīgs, lai šis cilvēks varētu stāvēt stingri un ticēt, ka ienaidnieki neko nespēj viņam nodarīt; jo viņa pusē pastāvīgi ir Tas, kam ir vara pār visiem šiem ienaidniekiem, Tas, kurš izglābt mūs no visām nelaimēm, bailēm, pretestības un bēdām.

Tā darīja Kristus, iedibinādams šo Sakramentu. Vispirms Viņš ļoti izbiedēja Savus mācekļus un pilnīgi satrieca viņu sirdis, sacīdams, ka dosies projām no viņiem, un, ka mācekļu vidū ir tas, kurš Viņu nodos. Tas bija rūgts malks, tiešām biedējoša lieta, ka Viņš, uz kuru mācekļi bija likuši visas savas cerības, aizies no viņiem, turklāt viens no tiem kļūs par Viņa nodevēju. Te mācekļu sirdis būs izbailēs nodrebējušas un piepildījušas ar pāriplūstošām bailēm – viņiem jāklūst par Kristus nodevējiem pēc tam, kad tie saņēmuši no Viņa tik daudz žēlastības darbu, kad Viņš pret tiem izturējies tik draudzīgi un tēvišķīgi, gluži kā tēvs pret saviem bērniem. Te ikviens no viņiem būs domājis: ak, Dievs, vai Tu ļausi man krist tik lielā grēkā? Visi mīļie mācekļi ir jutušies kā ļaundari, kas kļuvuši par nodevējiem un noziegušies pret savu mīļo Kungu un Meistaru. Tikai pēc tam, kad Kristus bija licis mācekļiem šādi trīcēt un drebēt, Viņš iedibināja Sakramentu, lai tos atkal mierinātu, atspirdzinātu un iedrošinātu.

No tā labi varat saprast, kuriem šis Sakraments ir vislabāk piemērots un atnes vislielāko labumu, proti, noskumušajām, izbiedētajām, biklajām, bēdu un raizītu maktajām sirdsapziņām. Jo šī maize ir mierinājums noskumušajiem, zāles slimajiem, dzīvība mirstošajiem, ēdiens izsalkušajiem, bagātīga dārgumu krātuve visiem trūcīgajiem un nabadzīgajiem. Ar to šoreiz pietiktu, runājot par Sakramenta pielietojumu – par to, kā mums tas jālieto un kas iet pie Sakramenta tādā veidā, lai gūtu labumu no tā. Pie tā mēs tagad paliksim un piesauksim Dievu, lūgdami Viņa žēlastību.

Septītais sprediķis, sestdienā pēc *Invocavit* svētdienas

Mīļie draugi, vakar jūs dzirdējāt par augsti cienīgā Kristus miesas un asiņu Sakramenta lietojumu un par to, kuri ir pareizi sagatavojušies, īsti piemēroti tā saņemšanai, proti, tie, kuros ir nāves bailes, kuras iedzen velns, tie, kuru sirdsapziņas ir biklas un izbiedētas, baidīdamās no grēka un elles. Visi šie cilvēki pamatoti un cienīgi iet pie Sakramenta, lai stiprinātu savu vājo ticību un mierinātu nomākto sirdsapziņu. Šis ir Kristus miesas un asiņu Sakramenta īstais lietojums. Kas nejutās šādi sagatavojies, tam no Sakramenta jāatturas, līdz Dievs ar Savu vārdu arī viņu pie tā vilks un aicinās.

Tagad mums jārunā arī par šī Sakramenta augli, kas ir mīlestība, proti, ka mēs pret savu tuvāko izturamies tā, kā Dievs ir izturējies pret mums. Mēs no Dieva esam saņēmuši tikai mīlestību un labdarību. Vai gan tā nav neizsakāmi liela mīlestība, ka Viņš sūtījis no Debesīm Savu vienpiedzimušo Dēlu un licis Viņam nākt miesā, lai Dēls mūs izglābtu un atpestītu no grēka, nāves, velna un elles? Vai tā nav neizmērojami liela mīlestība, ka šis Dēls, darīdams to, kas Tēvam labpatīk, mūsu labā ir izlējis Savas asinis? Vai tā nav liela, pāriplūstoša mīlestība, ka Dievs mums sludina un izdala šādu dārgumu Savā vārdā, pasludinādams un dāvādams mums visiem Sava Dēla, mūsu Kunga Jēzus Kristus uzvaru un triumfu pār grēku, nāvi, velnu un elli, tā, ka es varu lepoties ar šo uzvaru un triumfu, itin kā pats visu būtu paveicis? Turklāt Kristus ir mūsu taisnība, mūsu gandarīšana, mūsu gudrība, mūsu svētums un pestīšana (1. Kor. 1:30). Jā, Viņš nemitīgi aizstāv mūs Sava Tēva priekšā un ir mūsu Aizstāvis.

Šai neizsakāmajai mīlestībai, kura neviena cilvēka sirdij nav aptverama, jāmodina mūsu sirdis mīlēt mūsu tuvāko, darīt viņam labu, dot padomu un palīdzēt, kā vien mēs to spējam un kā tuvākajam ir vajadzīgs. Taču tādu mīlestību es šeit vēl nejūtu, kaut arī daudz esmu jums sludinājis; neviens negrib darīt šīs lietas. Citām, nevajadzīgām lietām daudzi labprāt seko, bet, kad mudinu jūs uz šādu mīlestību, tad neviena nav mājās. Pēc šīs vienas pazīmes var pazīt kristiešus – tie cits citam parāda mīlestību – kā Kristus Jāņa evaņģēlijā saka Saviem mācekļiem (Jņ. 13:34): „Jaunu bausli Es jums dodu, ka jūs cits citu mīlat, kā Es jūs esmu mīlējis, lai jūs tāpat cits citu mīlētu. No tā visi pazīs, ka jūs esat mani mācekļi, ja jums būs mīlestība savā starpā.” Un Sv. Pāvils saka (1.Kor. 13): „Ja es runātu ar cilvēku un eņģeļu mēlēm un man nebūtu mīlestības, tad es būtu skanošs varš vai šķindošs zvārgulis. Un, ja es pravietotu un ja es zinātu visus noslēpumus un atziņas dziļumus, un, ja man būtu pilnīga ticība, ka varētu kalnus pārcelt, bet nebūtu mīlestības, tad es neesmu nekas. Un, ja es visu savu mantu izdalītu nabagiem un nodotu savu miesu, lai mani sadedzina, bet man nebūtu mīlestības, tad tas man nelīdz nenieka.” Tie ir lieliski, spēcīgi vārdi, taču tik tālu jūs vēl neesat tikuši.

Jūs šeit, Vitenbergā, esat saņēmuši lielas Dieva dāvanas un ieguvuši arī daudz atziņas Rakstos, kas ir liela dāvana un žēlastība, turklāt esat saņēmuši Evaņģēliju tīrā un skaidrā veidā, tomēr ar mīlestību jūs netiekat uz priekšu. Jūs labprāt pieņemat to, ka Dievs jums dara labu un sniedz jums Savas dāvanas, taču jūs paši negribat neko dot citiem. Jūs nesniedzat cits citam palīdzīgu roku, neizjūtat nopietnas rūpes cits par citu. Ikviens pievērš uzmanību pats sev, raudzīdamies, kas viņam ir visizdevīgāk. Katrs meklē savu labumu, ļaujot, lai viss

notiek, kā notiek – kam palīdzēts, tam palīdzēts. Neviens necenšas palīdzēt nabagiem, kā pats ir saņēmis palīdzību. Ir tiešām nožēlojami, ka es jums tik ilgi esmu sludinājis un gandrīz visās savās grāmatās esmu mācījis tikai ticību un mīlestību, neko citu, taču jūsu vidū mīlestība nav jūtama.

Es gribu jums droši sacīt: ja jūs cits citam neparādīsiet mīlestību, tad Dievs jums sūtīs lielas bēdas, jo Viņš negrib pieļaut, ka Viņa vārds tiktu veltīgi sludināts un atklāts; tāpat Viņš negrib, lai Viņa vārds tiktu likts negodā vai nicināts. Jūs pādroši izaicināt Dievu, mīļie draugi. Ja šis vārds būtu sludināts mūsu senčiem citos laikos, tie droši vien būtu izturējušies citādi, nekā darāt jūs. Jūs nepavisam nepakļaujaties šim vārdam un neuztverat to nopietni. Jūs gan protat runāt par Dieva vārdu, taču ar darbiem tam vēl negribat sekot. Jūs nodarbojaties ar visādu nevajadzīgu māžošanu, bet to, kas vajadzīgs, atstājat nedarītu. Lai Dievs dod, ka beidzot Dieva vārds jums vairs nebūtu tikai vārdi vien, bet parādītu jūsos arī savu spēku! Pie tā mēs tagad paliksim.

Pēdējā šo Dr. M. Lutera sprediķu daļa, kurus viņš teica, atgriezies no savas Patmas

Par grēksūdzi

Mēs esam dzirdējuši par tām lietām, kuras šeit notikušas, un esam tikuši līdz grēksūdzei. Arī tā mums īsi jāpārrunā.

Pirmkārt, ir grēksūdze, kura pamatota Rakstos: ja kāds bija grēkojis tā, ka ļaudīm tas kļuvis zināms, tad vainīgajam bija jātiek publiski apsūdzētam ļaužu priekšā. Ja viņš atkāpās no sava netikuma, ļaudis lūdza Dievu par viņu un palīdzēja viņam rast samierinājumu. Turpretī tad, ja vainīgais negribēja atkāpties no sava netikuma un uzklausīt ļaudis jeb draudzi, tad viņš tika izraidīts, nošķirts un atstumts no sapulces, tā, ka neviens vairs neielaidās nekādās darīšanās ar viņu.

Kristus Mateja evaņģēlijā par grēksūdzi saka tā: „Bet, ja tavš brālis grēko, tad noej un pamāci viņu zem četrām acīm; kad viņš tev klausā, tad tu savu brāli esi mantojis. Un, ja viņš neklausā, tad pieaicini vēl vienu vai divus, lai no divu vai triju liecinieku mutes katrs vārds tiek apstiprināts. Bet, ja viņš tiem neklausā, tad saki to draudzei; bet, ja viņš neklausā arī draudzei, tad turi viņu pat pagānu un muitnieku.” (Mt. 18:15-17). Un, kad draudze šādu pārkāpēju izraidīja, viņš bija izraidīts arī Dieva priekšā; ja draudze viņu atkal uzņēma, viņš bija pašā Dieva uzņemts. Tādēļ Kungs Kristus tālāk saka: „Patiesi Es jums saku: ko vien jūs virs zemes siesit, tas būs siets arī debesīs; un, ko vien jūs virs zemes atraisīsit, tas būs atraisīts arī debesīs.”

Baznīcās mums vairs nav ne zīmes no šīs grēksūdzes; šai ziņā Evaņģēlijs ir pavisam pazaudēts. Kurš spētu no jauna iedibināt šādu grēksūdzi, tas paveiktu brīnišķīgu, labu darbu.

Te, mīlie draugi, jums būtu vajadzējis censties atjaunot šo grēksūdzi un nolikt citas lietas malā; jo šī lieta nevienam nebūtu kļuvusi par apgrēcību. Ar šo grēksūdzi vajadzētu notikt tā: kad redzi augļotāju, laupītāju, laulības pārkāpēju, netikli, dzērāju vai kādu citu netikumu pārņemt cilvēku, tev jāiet pie viņa un uz mājām un viņš jānolād, lai viņš gribētu atkāpties no sava netikuma. Ja viņš tevi uzklausā – labi, ja neuzklausā un neatkāpjas no netikuma, bet nekaunīgi turpina to piekopt, tad tev jāsauc līdzīvi vēl divi vai trīs un vēlreiz jāiet pie viņa, lai šo triju klātbūtnē pārkāpēju brālīgi pamācītu. Ja viņš šo pamācību negrib pieņemt un atstāj neievērotu, tev visu ļaužu priekšā jāuzrāda viņš mācītājam un kopā tavu liecinieku klātbūtnē publiski jāsauc: mīlais mācītāja kungs, šis cilvēks ir darījis tādu un tādu grēku, bet nav gribējis uzklausīt mūsu brālīgo pamācību, lai atkāptos no šī netikuma; viņš ir atstājis to neievērotu un palicis savā netikumā, tādēļ es viņu tagad publiski apsūdzu visas draudzes priekšā – līdz ar šiem mani lieciniekiem, kuri ir dzirdējuši manu brālīgo pamācību. Ja pārkāpējs arī tad vēl negrib atkāpties no netikuma un labprātīgi uzņemt apsūdzību, tad mācītājam visu ļaužu dēļ piederas viņu nošķirt un izraidīt, līdz tas atzīst savu vainu un varētu tikt uzņemts atpakaļ. Tas būtu kristīgs darbs, ja izdotos tādu kārtību ievērot, taču viens es to nevarēšu paveikt.

Otrkārt, ir grēksūdze, kurā mēs vienatnē sūdzam savus grēkus Dievam, izklāstīdami Viņa priekšā visus savus trūkumus un vainas. Un šāda grēksūdze ir ļoti nepieciešama, jā, tik ļoti, ka mums tā jāturpina ik stundu, ik mirkli. Tas arī ir mums pavēlēts. Par šo grēksūdzi Dāvids psalmā saka: „Tad es atzinos Tev savos grēkos un neapslēpu savas vainas. Es sacīju: „Es izsūdžēšu Tam Kungam savus pārkāpumus!” Un Tu piedevi man manu grēka vainu. Tādēļ lai ikviens ticīgais (svētais) Tevi piesauc posta laikā, kamēr Tu esi atrodams!” (Ps. 32:5).

Treškārt, ir grēksūdze, kurā viens sūdz savus grēkus otram, kas viņu uzklausa kādā vietā, un izstāsta tam visas savas raizes un vajadzības, lai dzirdētu no otra mierinošus vārdus un rastu mieru savai sirdsapziņai. Šādu grēksūdzi pāvests ir stingri pavēlējis un padarījis to par nožēlojamu postu. Šo piespiešanu un nepieciešamību es esmu noraidījis un asi aizskāris, sludinādams un rakstīdams par grēksūdzi. Es tieši tādēļ negribu sūdzēt grēkus, ka pāvests man to ir pavēlējis un grib no manis pieprasīt; jo viņam grēksūdze jāatstāj manas brīvas izvēles ziņā – to nedrīkst padarīt par spaidiem un pavēli. Pāvestam nav tādas varas, nedz tiesību.

Tomēr es negribu ļaut, lai kāds mums atņemtu privāto grēksūdzi. Es nebūtu ar mieru to mainīt pat pret visiem pasaules dārgumiem, jo pats zinu, kādu stiprinājumu un mierinājumu tā man ir sniegusi. Ko spēj privātā grēksūdze – tas nav zināms nevienam citam, kā vien tam, kuram bieži nākas cīnīties ar velnu. Es jau sen būtu velna uzveikts un nonāvēts, ja mani nebūtu glābusi šī grēksūdze. Jo ir daudz apšaubāmu, ar maldiem saistītu lietu, kurās cilvēks vienatnē bieži vien nespēj atrast pareizo ceļu, nedz īsti tās aptvert. Kad nu viņš ir šādu šaubu varā un nezina, kur meklēt izeju, viņš kādā vietā tiek ar savu brāli un izstāsta tam savas rūpes un raizes, nožēlo savu vājumu, savu neticību un grēkus un lūdz brālim padomu un mierinājumu. Jo ko gan tas viņam var kaitēt, ka sava tuvākā priekšā viņš sajūtīsies nedaudz pazemots un apkaunots?

Kad nu tu esi saņēmis mierinājumu no sava brāļa, uzņem to ticībā, itin kā pats Dievs tev būtu teicis mierinājuma vārdus, – kā Kristus Mt. 18:19 saka: „Atkal Es jums saku: ja divi no jums virs zemes ir vienā prātā kādas lietas dēļ, ko tie grib lūgt, tad Mans Debesu Tēvs to tiem dos. Jo, kur divi vai trīs ir sapulcējušies Manā Vārdā, tur Es esmu viņu vidū.” Mums ir vajadzīga arī absolūcija, lai mūsu biklās sirdsapziņas un izbiedētās sirdis saņemtu stiprinājumu un mierinājumu, turoties pie Dieva, pret velnu. Tādēļ privātā grēksūdze nav aizliedzama, un nevienam nevajag no tās atturēt.

Kurš cīnās ar saviem grēkiem un labprāt tiktu brīvs no tiem, gribēdams dzirdēt drošu mierinājumu un stiprinājuma vārdus, kas sniegtu mieru viņa sirdij, tas lai iet un slepenībā izsūdz grēkus savam brālim, lai lūdz viņam absolūciju un mierinājuma vārdus. Ja brālis sniedz tev absolūciju un saka: tavi grēki tev ir piedoti, tev ir žēlīgs Dievs un žēlsirdīgs Tēvs, kas negrib pielīdzināt tavus grēkus – tad tici šim apsolījumam un absolūcijai droši un priecīgi. Esi pārliecināts, ka pats Dievs dod tev šādu apsolījumu ar tava brāļa muti. Savukārt tas, kuram ir droša, stingra ticība Dievam un kurš ir pārliecināts, ka viņa grēki ir piedoti, var iztikt bez šīs grēksūdzes un sūdzēt grēkus tikai Dievam. Bet cik daudz tad ir tādu, kuriem ir tik droša, stingra ticība un pašlāvība uz Dievu? Lai katrs šajā lietā pielūko, ka nemaldina pats sevi.

Tādēļ es esmu sacījis un joprojām saku, ka negribu ļaut, lai man tiktu atņemta privātā grēksūdze. es arī negribu nevienam to uzspiest vai pieļaut, ka tā tiktu uzspiesta, bet gribu, lai šī grēksūdze paliktu katra brīvas izvēles ziņā. Mūsu Dievs nav tik skops, nedz nabadzīgs, ka būtu atvēlējis mums tikai vienu absolūciju un vienus mierinājuma vārdus mūsu sirdsapziņas mierinājumam un stiprinājumam. Evaņģēlijā mums ir daudzas absolūcijas; mēs esam bagātīgi apveltīti ar mierinājuma vārdiem. Šos mierinājumus un apsolījumus mums neklājas noniecināt. Tos varam prasīt un uzklausīt no mūsu brāļu mutēm.

Turklāt vēl, lai mēs būtu pārliecināti, ka mūsu grēki ir piedoti, Kristus mums ir atstājis arī sakramentus – Kristību, tāpat arī Savu miesu un asinis Altāra Sakramentā. Šos sakramentus nedrīkst noniecināt, jo Kristībā es tieku pārliecināts par Dieva žēlastību un žēlsirdību, par to, ka es piederu Viņam un Viņš pieder man – es esmu vienots ar Viņu, un Viņš mani ir uzņēmis. Tad es saņemu Kristus miesu un asinis, kas arī pārliecina mani, ka mani grēki ir piedoti. Par zīmi tam un pārliecības iegūšanas labā es ēdu miesu, kas par mani ir dota, un dzeru asinis, kas izlietas par maniem grēkiem, lai nešaubītos, ka man ir žēlīgs, žēlsirdīgs Dievs un Tēvs.

Tā nu jūs redzat, ka privātā grēksūdze nav noniecināma. Tā ir brīnišķīga lieta, no kuras es negribētu atteikties pat apmaiņā pret visu pasauli.

Tā kā mums ir nepieciešams mierinājums, lai varētu pastāvēt cīņā pret velnu, nāvi, grēku un elli, tad nedrīkstam ļaut atņemt mums mūsu ieročus. Mūsu bruņām jāpaliek veselām, un mierinājums, ko Dievs mums ir devis, nedrīkst tikt sagrozīts. Jūs vēl nezināt, cik daudz pūļu un darba prasa cīņa ar velnu un uzvara pār viņu. Es velnu labi pazīstu. Ja jūs jau būtu viņu iepazīnuši tikpat labi kā es, tad nebūtu šādi palaiduši pa vējam privāto grēksūdzi. Ar to pietiktu, runājot par šo lietu. Piesauksim Dievu, lūgdami Viņa žēlastību, lai varētu palikt uz īstā ceļa un netikt aizvesti projām no tā.